नं० ५१२३

नाम – मार्कण्डेय पुराणे देवी माहात्म्यम्

कर्ता – ×

पत्रसंख्या – १० पत्राणि सं० — ×

विषयः – पुराण माहात्म्यादि

देवीमाहात्म्यं सप्तशतिका वा
मार्कण्डेयपुराणे
(प्रथमरहस्यसहितम्)

५१२३

ॐ स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः ॐ नमश्चण्डिकायै मार्कण्डेय उवाच यद्गुह्यं परमं लोके सर्वरक्षाकरं नृणां यन्न कस्यचिदाख्यातं तन्मे ब्रूहि पितामह १ ब्रह्मोवाच अस्ति गुह्यतमं विप्र सर्वभूतोपकारकं
देव्यास्तु कवचं पुण्यं तच्छृणुष्व महामुने २ प्रथमं शैलपुत्री च द्वितीयं ब्रह्मचारिणी तृतीयं चन्द्रघण्टेति कूष्माण्डेति चतुर्थकं ३ पञ्चमं स्कन्दमातेति षष्ठं कात्यायनीति च सप्तमं कालरात्रीति
महागौरीति चाष्टमं ४ नवमं सिद्धिदात्री च नवदुर्गाः प्रकीर्तिताः उक्तान्येतानि नामानि ब्रह्मणैव महात्मना ५ अग्निना दह्यमानस्तु शत्रुमध्ये गतो रणे विषमे दुर्गमे चैव भयार्ताः
शरणं गताः ६ न तेषां जायते किंचिदशुभं रणसंकटे नापदं तस्य पश्यामि शोकदुःखभयं नहि ७ यैस्तु भक्त्या स्मृता नूनं तेषां सिद्धिः प्रजायते प्रेतसंस्था तु चामुण्डा वाराही महि-
षासना ८ ऐन्द्री गजसमारूढा वैष्णवी गरुडासना माहेश्वरी वृषारूढा कौमारी शिखिवाहना ९ ब्राह्मी हंससमारूढा सर्वाभरणभूषिता लक्ष्मीः पद्मासना देवी पद्महस्ता
हरिप्रिया १० श्वेतरूपधरा देवी ईश्वरी वृषवाहना नानाभरणशोभाढ्या नानारत्नोपशोभिताः दृश्यन्ते रथमारूढा देव्यः क्रोधसमाकुलाः शङ्खं चक्रं गदां शक्तिं हलं च मुसलायुधं ख-
ट्वाङ्गं तोमरं चैव परशुं पाशमेव च कुन्तायुधं त्रिशूलं च शार्ङ्गमायुधमुत्तमं दैत्यानां देहनाशाय भक्तानामभयाय च धारयन्त्यायुधानीत्थं देवानां च हिताय वै १४ नमस्तेस्तु महा-
रौद्रे महाघोरपराक्रमे महाबले महोत्साहे महाभयविनाशिनि १५ त्राहि मां देवि दुष्प्रेक्ष्ये शत्रूणां भयवर्द्धिनि प्राच्यां रक्षतु मामैन्द्री आग्नेय्यामग्निदेवता १६ दक्षिणे रक्षतु वा-
राही नैरृत्यां खड्गधारिणी प्रतीच्यां वारुणी रक्षेद्वायव्यां मृगवाहिनी उदीच्यां रक्ष कौमारी ऐशान्यां शूलधारिणी ऊर्ध्वं ब्रह्माणि मे रक्षेदधस्ताद्वैष्णवी तथा १८ एवं दश दि-
शो रक्षेच्चामुण्डा शववाहना जया मे चाग्रतः पातु विजया पातु पृष्ठतः १९ अजिता वामपार्श्वे तु दक्षिणे चापराजिता शिखामुद्योतिनी रक्षेदुमा मूर्ध्नि व्यवस्थिता २० मालाधरी ललाटे च
भ्रुवौ रक्षेद्यशस्विनी त्रिनेत्रा च भ्रुवोर्मध्ये यमघण्टा च नासिके २१ शङ्खिनी चक्षुषोर्मध्ये श्रोत्रयोर्द्वारवासिनी कपोलौ कालिका रक्षेत्कर्णमूले च शाङ्करी २२ नासिकायां सुगन्धा च
उत्तरोष्ठे च चर्चिका अधरे चामृतकला जिह्वायां च सरस्वती २३ दन्तान् रक्षतु कौमारी कण्ठमध्ये तु चण्डिका घण्टिकां चित्रघण्टा च महामाया च तालुके २४ कामाक्षी चिबुकं रक्षे-
द्वाचं मे सर्वमङ्गला ग्रीवायां भद्रकाली च पृष्ठवंशे धनुर्धरी २५ नीलग्रीवा बहिःकण्ठे नलिकां नलकूबरी स्कन्धयोः खड्गिनी रक्षेद्बाहू मे वज्रधारिणी २६ हस्तयोर्दण्डिनी रक्षे-
दम्बिका चाङ्गुलीषु च नखाञ्छूलेश्वरी रक्षेत्कुक्षौ रक्षेत्कुलेश्वरी २७ स्तनौ रक्षेन्महादेवी मनःशोकविनाशिनी हृदये ललिता देवी उदरे शूलधारिणी २८ ना-
भौ च कामिनी रक्षेद्गुह्यं गुह्येश्वरी तथा पूतना कामिका मेढ्रं जान्वोर्मां विन्ध्यवासिनी २९ कट्यां भगवती रक्षेज्जानुनी विन्ध्यवासिनी जङ्घे महाबला प्रोक्ता सर्वकामप्रदायिनी ३०
गुल्फयोर्नारसिंही च पादपृष्ठे च तैजसी पादाङ्गुलीः श्रीधरी रक्षेत्पादाधःस्थलवासिनी ३१ दंष्ट्राकराली नखान् रक्षेत्केशांश्चैवोर्ध्वकेशिनी रोमकूपेषु कौमारी त्वचं वागीश्वरी तथा ३२
रक्तमज्जावसामांसान्यस्थिमेदांसि पार्वती अन्त्राणि कालरात्रिश्च पित्तं च मुकुटेश्वरी ३३ पद्मावती पद्मकोशे कफे चूडामणिस्तथा ज्वालामुखी नखज्वालामभेद्या सर्वसन्धिषु ३४
शुक्रं ब्रह्माणि मे रक्षेच्छायां छत्रेश्वरी तथा अहंकारं मनो बुद्धिं रक्षेन्मे धर्मधारिणी ३५ प्राणापानौ तथा व्यानमुदानं च समानकं वज्रहस्ता च मे रक्षेत्प्राणान् कल्याणशो-
भना ३६ रसे गन्धे च रूपे च शब्दे स्पर्शे च योगिनी सत्वं रजस्तमश्चैव रक्षेन्नारायणी तथा ३७ आयू रक्षतु वाराही धर्मं रक्षतु वैष्णवी यशः कीर्तिं च लक्ष्मीं च सदा
रक्षतु मातरः ३८ गोत्रमिन्द्राणि मे रक्षेत्पशून्मे रक्ष चण्डिके पुत्रान् रक्षेन्महालक्ष्मीर्भार्यां रक्षतु भैरवी ३९ धनेश्वरी धनं रक्षेत्कौमारी कन्य-
क्षेमकरी रक्षेद्धि जयाः सर्वतः स्थिताः ४० सर्वरक्षाकरं पुण्यं कवचं सर्वदा जपेत् इदं रहस्यं विप्रर्षे भक्त्या तव मयोदितं ४१ रक्षाहीनं तु यत्स्थानं वर्जितं कवचेन तु तत्स-
र्वं रक्ष मे देवि जयन्ती पापनाशिनी सर्वमेवं मया रक्ष्य ... ४२ पदमेकं न गच्छेत्तु यदीच्छेच्छुभमात्मनः कवचेनावृतो नित्यं यत्र यत्रैव गच्छति ४३ तत्र
तत्रार्थलाभश्च विजयः सार्वकामिकः यं यं चिन्तयते कामं तं तं प्राप्नोति लीलया ४४ परमैश्वर्यमतुलं प्राप्स्यति विपुलं भुवि निर्भयो जायते मर्त्यः संग्रामेष्वपराजितः
... भवेत्पुमान् कवचेनावृतः पुमान् इदं तु देव्याः कवचं देवानामपि दुर्लभं ४६ यः पठेत्प्रयतो नित्यं त्रिसन्ध्यं श्रद्धयान्वितः दैवी कला भवेत्तस्य त्रैलोक्ये चाप...
जीवेद्वर्षशतं साग्रमपमृत्युविवर्जितः नश्यन्ति व्याधयः सर्वे लूताविस्फोटकादयः ४८ स्थावरं जङ्गमं चैव कृत्रिमं चापि यद्विषं अभिचाराणि सर्वाणि ...

भूचराः खेचराश्चैव कुलजाश्चौपदेशिकाः सहजाः कुलजा माला डाकिनी शाकिनी तथा ५० अन्तरिक्षचरा घोरा डाकिन्यश्च महाबलाः ...
... ५१ ...

…लवनकाननं ५५ तावत्तिष्ठति मेदिन्यां संततिः पुत्रपौत्रकी देहान्ते परमं स्थानं यत्सुरैरपि दुर्लभं ५८ प्राप्नोति पुरुषो नित्यं महामायाप्रसादतः … सावित्रि तेन
भविष्यन्ति इति श्रीहरिहरब्रह्मा विरचितं देव्याः कवचं समाप्तं ॐ रुद्र ऋषिः महाचण्डिका देवता अनुष्टुप् छन्दः ॐ ह्रीं बीजं क्रां शक्तिः श्रीदुर्गाप्रीत्यर्थे पाठे वि
ॐ जयन्ती मङ्गला काली भद्रकाली कपालिनी दुर्गा क्षमा शिवा धात्री स्वाहा स्वधा नमोऽस्तु ते १ मधुकैटभविद्राविविधातृवरदे नमः रूपं देहि जयं देहि यशो
जहि २ महिषासुरनिर्नाशविधातृवरदे नमः रूपं देहि जयं देहि चण्डसाधिपचण्डस्य प्रमत्तानाशमर्दिनि रूपं देहि ४ निशुम्भशुम्भनिर्नाशविधातृवरदे
वन्दिताङ्घ्रियुगे देवि सर्वसौभाग्यदायिनि रूपं देहि ८ अचिन्त्यरूपचरिते सर्वशत्रुविनाशिनि रूपं देहि ७ नतेभ्यः सर्वदा भक्त्या चण्डिके दुरितापहे च
स्तुवद्भ्यो भक्तिपूर्वं त्वां चण्डिके व्याधिनाशिनि रूपं० ९ चण्डिके सततं ये त्वामर्चयन्तीह भक्तितः रूपं० १० देहि सौभाग्यमारोग्यं देहि देवि परं सुखं रूपं ११ विधेहि द्विषतां नाशं विधेहि बलमु
विधेहि देवि कल्याणं विधेहि विपुलां श्रियं रूपं० १३ सुरासुरशिरोरत्ननिघृष्टचरणेऽम्बिके रूपं० १३ विद्यावन्तं यशस्वन्तं लक्ष्मीवन्तं जनं कुरु रूपं० १५ देवि प्रचण्डदोर्दण्डदैत्यदर्पविनाशिनि
दैत्यदर्पघ्ने चण्डिके प्रणताय मे रूपं० १७ चतुर्भुजे चतुर्वक्त्रसंस्तुते परमेश्वरि रूपं० १८ कृष्णेन संस्तुते देवि शश्वद्भक्त्या सदाम्बिके रूपं० १९ हिमाचलसुतानाथसंस्तुते परमेश्वरि रूपं० २० इन्द्राणी
पतिसद्भावपूजिते परमेश्वरि रूपं० २१ देवि भक्तजनोद्दामदत्तानन्दोदयेऽम्बिके रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि पत्नीं मनोरमां देहि मनोवृत्तानुसारिणीं तारिणीं दुर्गसंसारसागर
सकुलोद्भवां २३ इदं स्तोत्रं पठित्वा तु महास्तोत्रं पठेन्नरः सप्तशतीं समाराध्य वरमाप्नोति संपदः २४ इत्यर्गलास्तोत्रं संपूर्णम् ॐ नमश्चण्डिकायै ॐ विशुद्धज्ञानदेहाय त्रिवेदीदिव्यच
दक्षी श्रेयःप्राप्तिनिमित्ताय नमः सोमार्धधारिणे १ सर्वमेतद्विजानीयान्मन्त्राणामपि कीलकं सोऽपि क्षेममवाप्नोति सततं जाप्यतत्परः २ सिद्ध्यन्त्युच्चाटनादीनि वस्तूनि सकलान्यपि
एतेन स्तुवतां देवी स्तोत्रमात्रेण सिद्ध्यति ३ न मन्त्रो नौषधं तत्र न किंचिदपि विद्यते विना जाप्येन सिद्ध्येत सर्वमुच्चाटनादिकं ४ समग्राण्यपि सिद्ध्यन्ति लोकशङ्कामिमां हरः कृ
तानि मे त्रयामास सर्वमेवमिदं शुभं ५ स्तोत्रं वै चण्डिकायास्तु तच्च गुप्तं चकार सः समाप्नोति सपुण्येन तां यथावन्नियन्त्रणां ६ सोऽपि क्षेममवाप्नोति सर्वमेव न संशयः कृष्णायां वा
ददाति प्रतिगृह्णाति नान्यथैषा प्रसीदति इत्थंरूपेण कीलेन महादेवेन कीलितम् ८ यो निष्कीलां विधायैनां नित्यं जपति संस्फुटं
… समाहितः ७ ददाति प्रतिगृह्णाति नान्यथैषा प्रसीदति … ज्ञात्वा प्रारभ्य कुर्वीत न कुर्वाणो विनश्यति
सिद्धः सगणः सोऽपि गन्धर्वो जायते नरः ९ न चैवाप्यटतस्तस्य भयं क्वापीह जायते नापमृत्युवशं याति मृतो मोक्षमवाप्नुयात् १० ज्ञात्वा प्रारभ्य कुर्वीत न कुर्वाणो विनश्यति
ततो ज्ञात्वैव संपन्नमिदं प्रारभ्यते बुधैः ११ सौभाग्यादि च यत्किंचिद्दृश्यते ललनाजने तत्सर्वं तत्प्रसादेन तेन जाप्यमिदं ततः १२ शनैस्तु जप्यमानेऽस्मिन्स्तोत्रे संपत्तिरुच्चकैः
भवत्येव समग्रापि ततः प्रारभ्यमेव तत् १३ ऐश्वर्यं यत्प्रसादेन सौभाग्यारोग्यसंपदः शत्रुहानिः परो मोक्षः स्तूयते सा न किं जनैः इति श्रीकीलकस्तोत्रं ॐ प्रथमच
रित्रस्य ब्रह्मा ऋषिर्महाकाली देवता गायत्री छन्दः नन्दा शक्तिः रक्तदन्तिका बीजं अग्निस्तत्त्वं महाकाली महासरस्वती महालक्ष्मीप्रीत्यर्थे जपे पाठे होमे विनियोगः ॐ मध्यमचरित्रस्य वि
ष्णुर्ऋषिः महालक्ष्मीर्देवता उष्णिक् छन्दः शाकम्भरी शक्तिः दुर्गा बीजं वायुस्तत्त्वं महालक्ष्मीप्रीत्यर्थे जपे विनियोगः ॐ उत्तमचरित्रस्य रुद्र ऋषिः महासरस्वती देवता
अनुष्टुप् छन्दः भीमा शक्तिः भ्रामरी बीजं सूर्यस्तत्त्वं महाकाली महालक्ष्मी महासरस्वती प्रीत्यर्थे जपे विनियोगः … मन्वन्तराधिपः सावर्णिस्तनयो यो भगवान् मेधां…
ॐ सावर्णिः सूर्यतनयो यो मनुः कथ्यतेऽष्टमः निशामय तदुत्पत्तिं विस्तराद्गदतो मम १ महामाया नुभावेन यथा मन्वन्तराधिपः सबभूव महाभागः सावर्णिस्तनयो
रवेः २ स्वारोचिषेऽन्तरे पूर्वं चैत्रवंशसमुद्भवः सुरथो नाम राजाभूत्समस्ते क्षितिमण्डले ३ तस्य पालयतः सम्यक्प्रजाः पुत्रानिवौरसान् बभूवुः शत्रवो भूपाः कोलाविध्वंसि
नस्तदा ४ तस्य तैरभवद्युद्धमतिप्रबलदण्डिनः न्यूनैरपि स तैर्युद्धे कोलाविध्वंसिभिर्जितः ५ ततः स्वपुरमायातो निजदेशाधिपोऽभवत् आक्रान्तः स महाभागस्तै
स्तदा प्रबलारिभिः ६ अमात्यैर्बलिभिर्दुष्टैर्दुर्बलस्य दुरात्मभिः कोशो बलं चापहृतं तत्रापि स्वपुरे ततः ७ ततो मृगयाव्याजेन हृतस्वाम्यः स भूपतिः एकाकी हयमारु
ह्य जगाम गहनं वनं ८ स तत्राश्रममद्राक्षीद्द्विजवर्यस्य मेधसः प्रशान्तश्वापदाकीर्णं मुनिशिष्योपशोभितं ९ तस्थौ कंचित्स कालं च मुनिना तेन सत्कृतः इत
श्चेतश्च विचरंस्तस्मिन्मुनिवराश्रमे १० सोऽचिन्तयत्तदा तत्र ममत्वाकृष्टमानसः मत्पूर्वैः पालितं पूर्वं मया हीनं पुरं हि तत् ११ मद्भृत्यैस्तैरसद्वृत्तैर्धर्मतः पाल्यते न वा न जाने स प्रधानो मे शूरहस्ती सदामदः १२ मम वैरिवशं यातः कान्भोगानुपलप्स्यते ये ममानुगता नित्यं प्रसादधनभोजनैः १३ अनुवृत्तिं ध्रुवं
तेऽद्य कुर्वन्त्यन्यमहीभृतां असम्यग्व्ययशीलैस्तैः कुर्वद्भिः सततं व्ययं १४ संचितः सोऽतिदुःखेन क्षयं कोशो गमिष्यति एतच्चान्यच्च सततं चिन्तयामास पार्थिवः १५
तत्र विप्राश्रमाभ्यासे वैश्यमेकं ददर्श सः स पृष्टस्तेन कस्त्वं भो हेतुश्चागमनेऽत्र कः १६ सशोक इव कस्मात्त्वं दुर्मना इव लक्ष्यसे इत्याकर्ण्य वचस्तस्य भूपतेः
… प्रणयोदितं प्रत्युवाच स तं वैश्यः प्रश्रयावनतो नृपं १ श्रीमार्कण्डेय उवाच ॥
… को मनुर्नाम वक्ष्ये सख्यात्स्तुयो मम २ तदुत्पत्तिं महायोगिन् सर्वं त्वं वद विस्तरात् परोपकारं हृदि चिन्तय विप्रलालस मे १ श्रीमार्कण्डेय उवाच॥

...यादितम् १७ सत्युवाचसनैवेश्यः प्रश्रयावनतोनृपं १८ वैश्यउवाच समाधिर्नामवैश्योहं उत्पन्नोधनिनांकुले पुत्रदारैर्निरस्तश्चधनलोभादसाधुभिः १९ विहीनःश्च
धनैर्दारैःपुत्रैरादायमेधनं वनमभ्यागतोदुःखीनिरस्तश्चाप्तबंधुभिः २० सोहंनवेद्मिपुत्राणांकुशलाकुशलात्मिकां प्रवृत्तिंस्वजनानांचदाराणांचात्रसंस्थितः २१ किं
नुतेषांगृहेक्षेममक्षेमंकिंनुसांप्रतं कथंतेकिंनुसद्वृत्तादुर्वृत्ताःकिंनुमेसुताः २२ राजोवाच यैर्निरस्तोभवांल्लुब्धैःपुत्रदारादिभिर्धनैः तेषुकिंभवतःस्नेहमनुबध्ना
तिमानसं २३ वैश्यउवाच एवमेतद्यथाप्राहभवानस्मद्गतंवचः किंकरोमिनबध्नातिममनिष्ठुरतांमनः २४ यैःसंत्यज्यपितृस्नेहंधनलुब्धैर्निराकृतः पतिःस्वजन
हार्दंचहार्दितेष्वेवमेमनः २५ किमेतन्नाभिजानामिजानन्नपिमहामते यत्प्रेमप्रवणंचित्तंविगुणेष्वपिबंधुषु २६ तेषांकृतेमेनिःश्वासोदौर्मनस्यंचजायते करोमि
किंयन्नमनस्तेष्वप्रीतिषुनिष्ठुरं २७ श्रीमार्कंडेयउवाच ततस्तौसहितौविप्रतंमुनिंसमुपस्थितौ समाधिर्नामवैश्योसौसचपार्थिवसत्तमः २८ कृत्वातुतौयथा
न्यायंयथार्हंतेनसंविदं उपविष्टौकथाःकाश्चिच्चक्रतुर्वैश्यपार्थिवौ २८ राजोवाच भगवंस्त्वामहंप्रष्टुमिच्छाम्येकंवदस्वतत् दुःखाययन्मेमनसःस्वचित्ताय
त्ततांविना २९ ममत्वंगतराज्यस्यराज्यांगेष्वखिलेष्वपि जानतोपियथाज्ञस्यकिमेतन्मुनिसत्तम ३० अयंचनिःकृतःपुत्रैर्दारैर्भृत्यैस्तथोज्झितः स्वजनेनच
संत्यक्तस्तेषुहार्दीतथाप्यति ३२ एवमेषतथाहंचद्वावप्यत्यंतदुःखितौ दृष्टदोषेपिविषयेममत्वाकृष्टमानसौ ३३ तत्किमेतन्महाभागयन्मोहोज्ञानि
नोरपि ममास्यचभवत्येषाविवेकांधस्यमूढता ३४ ऋषिरुवाच ज्ञानमस्तिसमस्तस्यजंतोर्विषयगोचरे विषयाश्चमहाभागयांतिचैवपृथक्
पृथक् ३५ दिवांधाःप्राणिनःकेचि[illegible]त्राववधास्तथापरे केचिद्दिवातथारात्रौप्राणिनस्तुल्यदृष्टयः ३६ ज्ञानिनोमनुजाःसत्यंकिंतुतेनहिकेवलं यतोहिज्ञानिनः
सर्वेपशुपक्षिमृगादयः ३७ ज्ञानंचतन्मनुष्याणांयत्तेषांमृगपक्षिणां मनुष्याणांचयत्तेषांतुल्यमन्यत्तथोभयोः ३८ ज्ञानेपिसतिपश्यैतान्पतंगान्शावचंचुषु क
णमोक्षादृतान्मोहात्पीड्यमानानपिक्षुधा ३९ मानुषामनुजव्याघ्रसाभिलाषाःसुतान्प्रति लोभात्प्रत्युपकारायनन्वेतान्किंनपश्यसि ४० तथापिममता
वर्तेमोहगर्तेनिपातिताः महामायाप्रभावेनसंसारस्थितिकारिणः ४१ तन्नात्रविस्मयःकार्योयोगनिद्राजगत्पतेः महामायाहरेश्चैषातयासंमोह्यतेज
गत् ज्ञानिनामपिचेतांसिदेवीभगवतीहिसा बलादाकृष्यमोहायमहामायाप्रयच्छति ४२ तयाविसृज्यतेविश्वंजगदेतच्चराचरं सैषाप्रसन्नावरदानृणां
भवतिमुक्तये ४४ साविद्यापरमामुक्तेर्हेतुभूतासनातनी संसारबंधहेतुश्चसैवसर्वेश्वरेश्वरी ४५ राजोवाच भगवन्काहिसादेवीमहामायेतियांभवान्ब्रवीति
कथमुत्पन्नासाकर्मास्याश्चकिंद्विज ४६ यत्स्वभावाचसादेवीयत्स्वरूपायदुद्भवा तत्सर्वंश्रोतुमिच्छामित्वत्तोब्रह्मविदांवर ४७ ऋषिरुवाच नित्यैवसाजगन्मूर्ति
स्तयासर्वमिदंततं तथापितत्समुत्पत्तिर्बहुधाश्रूयतांमम ४८ देवानांकार्यसिद्ध्यर्थमाविर्भवतिसायदा उत्पन्नेतितदालोकेसानित्याप्यभिधीयते ४९ योगनिद्रांय
दाविष्णुर्जगत्येकार्णवीकृते आस्तीर्यशेषमभजत्कल्पांतेभगवान्प्रभुः ५० तदाद्वावसुरौघोरौविख्यातौमधुकैटभौ विष्णुकर्णमलोद्भूतौहंतुंब्रह्माणमुद्यतौ ५१ स
नाभिकमलेविष्णोःस्थितोब्रह्माप्रजापतिः दृष्ट्वातावसुरौचोग्रौप्रसुप्तंचजनार्दनम् ५२ तुष्टावयोगनिद्रांतामेकाग्रहृदयस्थितः विबोधनार्थायहरेर्हरिनेत्र कृता
लयां ५३ विश्वेश्वरींजगद्धात्रींस्थितिसंहारकारिणीम् निद्रांभगवतींविष्णोरतुलांतेजसःप्रभुः ५४ ब्रह्मोवाच त्वंस्वाहात्वंस्वधात्वंहिवषट्कारःस्वरात्मिका सु
धात्वमक्षरेनित्येत्रिधामात्रात्मिकास्थिता ५५ अर्धमात्रास्थितानित्यायानुच्चार्याविशेषतः त्वमेवसंध्यासावित्रीत्वंदेवीजननीपरा ५६ त्वयैतद्धार्यतेविश्वंत्वयैतत्सृ
ज्यतेजगत् त्वयैतत्पाल्यतेदेवित्वमत्स्यंतेचसर्वदा ५७ विसृष्टौसृष्टिरूपात्वंस्थितिरूपाचपालने तथासंहृतिरूपांतेजगतोस्यजगन्मये ५८ महाविद्या
महामायामहामेधामहास्मृतिः महामोहाचभगवतीमहादेवीमहेश्वरी ५९ प्रकृतिस्त्वंचसर्वस्यगुणत्रयविभाविनी कालरात्रिर्महारात्रिर्मोहरात्रिश्चदारु
णा ६० त्वंश्रीस्त्वमीश्वरीत्वंह्रीस्त्वंबुद्धिर्बोधलक्षणा लज्जापुष्टिस्तथातुष्टिस्त्वंशांतिःक्षांतिरेवच ६१ खड्गिनीशूलिनीघोरागदिनीचक्रिणीतथा
शंखिनीचापिनीबाणभुशुंडीपरिघायुधा ६२ सौम्यासौम्यतराशेषसौम्येभ्यस्त्वतिसुंदरी परापराणांपरमात्वमेवपरमेश्वरी यच्चकिंचित्क्वचिद्वस्तुस
दसद्वाखिलात्मिके तस्यसर्वस्ययाशक्तिःसात्वंकिंस्तूयसेतदा यथात्वयाजगत्स्रष्टाजगत्पात्यत्तियोजगत् सोपिनिद्रावशंनीतःकस्त्वांस्तोतुमि

दु०
२

हेश्वरः ८५ विस्नुः शरीरग्रहणमहमीशान एव च कारितास्ते यतो तस्त्वां कः स्तोतुं शक्तिमान् भवेत् ८६ सा त्वमित्थं प्रभावैः स्वैरुदारैर्देवि संस्तुता मोहयैतौ दु
राधर्षावसुरौ मधुकैटभौ ८७ प्रबोधं च जगत्स्वामी नीयतामच्युतो लघु बोधश्च क्रियतामस्य हन्तुमेतौ महासुरौ ८८ ऋषिरुवाच एवं स्तुता तदा देवी तामसी तत्र वेधसा
विष्णोः प्रबोधनार्थाय निहन्तुं मधुकैटभौ ८९ नेत्रास्यनासिकाबाहुहृदयेभ्यस्तथोरसः निर्गम्य दर्शने तस्थौ ब्रह्मणोऽव्यक्तजन्मनः ९० उत्तस्थौ च जगन्नाथस्त
या मुक्तो जनार्दनः एकार्णवे हि शयनात्ततः स ददृशे च तौ ९१ मधुकैटभौ दुरात्मानावतिवीर्यपराक्रमौ क्रोधरक्तेक्षणावत्तुं ब्रह्माणं जनितोद्यमौ ९२ समुत्था
य ततस्ताभ्यां युयुधे भगवान् हरिः पंचवर्षसहस्राणि बाहुप्रहरणो विभुः ९३ तावप्यतिबलोन्मत्तौ महामायाविमोहितौ उक्तवन्तौ वरोऽस्मत्तो व्रियतामिति के
शवं ९४ श्रीभगवानुवाच भवेतामद्य मे तुष्टौ मम वध्यावुभावपि किमन्येन वरेणात्र एतावद्धि वृतं मया ९५ ऋषिरुवाच वंचिताभ्यामिति तदा सर्वमापोमयं जगत्
विलोक्य ताभ्यां गदितो भगवान् कमलेक्षणः ९६ प्रीतौ स्वस्तव युद्धेन श्लाघ्यस्त्वं मृत्युरावयोः आवां जहि न यत्रोर्वी सलिलेन परिप्लुता ९७ ऋषिरुवाच तथेत्यु
क्तो भगवता शंखचक्रगदाभृता कृत्वा चक्रेण वै छिन्ने जघने शिरसी तयोः ९८ एवमेषा समुत्पन्ना ब्रह्मणा संस्तुता स्वयं प्रभावमस्या देव्यास्तु भूयः शृणु वदामि ते ९९
इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे श्रीदेवीमाहात्म्ये मधुकैटभवधो नाम प्रथमोऽध्यायः १ ऋषिरुवाच देवासुरमभूद्युद्धं पूर्णमब्दशतं पुरा महि
षेऽसुराणामधिपे देवानां च पुरंदरे १ तत्रासुरैर्महावीर्यैर्देवसैन्यं पराजितं जित्वा च सकलान् देवानिन्द्रोऽभून्महिषासुरः २ ततः पराजिता देवाः पद्मयोनिं प्र
जापतिं पुरस्कृत्य गतास्तत्र यत्रेशगरुडध्वजौ ३ यथावृत्तं तयोस्तद्वन्महिषासुरचेष्टितम् त्रिदशाः कथयामासुर्देवाभिभवविस्तरं ४ सूर्येन्द्राग्न्यनिलेन्दूनां
यमस्य वरुणस्य च अन्येषां चाधिकारान्स स्वयमेवाधितिष्ठति ५ स्वर्गान्निराकृताः सर्वे तेन देवगणा भुवि विचरन्ति यथा मर्त्या महिषेण दुरात्मना ६
एतद्वः कथितं सर्वममरारिविचेष्टितं शरणं वः प्रपन्नाः स्मो वधस्तस्य विचिन्त्यतां ७ इत्थं निशम्य देवानां वचांसि मधुसूदनः चकार कोपं शम्भुश्च भ्रुकु
टीकुटिलाननौ ८ ततोऽतिकोपपूर्णस्य चक्रिणो वदनात्ततः निश्चक्राम महत्तेजो ब्रह्मणः शंकरस्य च ९ अन्येषां चैव देवानां शक्रादीनां शरीरतः
निर्गतं सुमहत्तेजस्तच्चैक्यं समगच्छत १० अतीव तेजसः कूटं ज्वलन्तमिव पर्वतं ददृशुस्ते सुरास्तत्र ज्वालाव्याप्तदिगन्तरं ११ अतुलं तत्र तत्तेजः सर्वदेवश
रीरजं एकस्थं तदभून्नारी व्याप्तलोकत्रयं त्विषा १२ यदभूच्छाम्भवं तेजस्तेनाजायत तन्मुखं याम्येन चाभवन्केशा बाहवो विष्णुतेजसा १३ सौम्येन स्तनयो
र्युग्मं मध्यं चैन्द्रेण चाभवत् वारुणेन च जंघोरू नितम्बस्तेजसा भुवः १४ ब्रह्मणस्तेजसा पादौ तदंगुल्योऽर्कतेजसा वसूनां च करांगुल्यः कौबेरेण च नासि
का १५ तस्यास्तु दन्ताः संभूताः प्राजापत्येन तेजसा नयनत्रितयं जज्ञे तथा पावकतेजसा १६ भ्रुवौ च संध्ययोस्तेजः श्रवणावनिलस्य च अन्येषां
चैव देवानां संभवस्तेजसां शिवा १७ ततः समस्तदेवानां तेजोराशिसमुद्भवां तां विलोक्य मुदं प्रापुरमरा महिषार्दिताः १८ ततो देवा ददुस्तस्यै
स्वानि स्वान्यायुधानि च शूलं शूलाद्विनिष्कृष्य ददौ तस्यै पिनाकधृक् १९ चक्रं च दत्तवान्कृष्णः समुत्पाद्य स्वचक्रतः शंखं च वरुणः
शक्तिं ददौ तस्यै हुताशनः मारुतो दत्तवांश्चापं बाणपूर्णे तथेषुधी वज्रमिन्द्रः समुत्पाद्य कुलिशादमराधिपः ददौ तस्यै सहस्राक्षो घण्टामै
रावतागजात् कालदण्डाद्यमो दण्डं पाशं चाम्बुपतिर्ददौ २२ प्रजापतिश्चाक्षमालां ददौ ब्रह्मा कमण्डलुं समस्तरोमकूपेषु निजरश्मीन्दिवाकरः
२३ कालश्च दत्तवान्खड्गं तस्यै चर्म च निर्मलं क्षीरोदश्चामलं हारमजरे च तथाम्बरे २४ चूडामणिं तथा दिव्यं कुण्डले कटकानि च अर्धचन्द्रं त
था शुभ्रं केयूरान् सर्वबाहुषु २५ नूपुरौ विमलौ तद्वद्ग्रैवेयकमनुत्तमं अंगुलीयकरत्नानि समस्तास्वंगुलीषु च २६ विश्वकर्मा ददौ ३
तस्यै परशुं चातिनिर्मलं अस्त्राण्यनेकरूपाणि तथाभेद्यं [illegible] नां मालां शिरस्युरसि चापरां अददज्जलधि

त्वा
लस्यैवं कृतं चातिशोभनम् २८ हिमवान् वाहनं सिंहं रत्नानि विविधानि च ददावशून्यं सुरया पानपात्रं धनाधिपः २९ शेषश्च सर्वनागेशो महामणिविभूषितं
नागहारं ददौ तस्यै धत्ते यः पृथिवीमिमाम् ३० अन्यैरपि सुरैर्देवी भूषणैरायुधैस्तथा संमानिता ननादोच्चैः साट्टहासं मुहुर्मुहुः ३१ तस्या नादेन घो
रेण कृत्स्नमापूरितं नभः अमायतातिमहता प्रतिशब्दो महानभूत् ३२ चुक्षुभुः सकला लोकाः समुद्राश्च चकंपिरे चचाल वसुधा चेलुः सकलाश्च म
हीधराः ३३ जयेति देवाश्च मुदा तामूचुः सिंहवाहिनीं तुष्टुवुर्मुनयश्चैनां भक्तिनम्रात्ममूर्तयः ३४ दृष्ट्वा समस्तं संक्षुब्धं त्रैलोक्यममरारयः सन्नद्धाखिलसै
न्याः समुत्तस्थुरुदायुधाः ३५ आः किमेतदिति क्रोधादाभाष्य महिषासुरः अभ्यधावत तं शब्दमशेषैरसुरैर्वृतः ३६ स ददर्श ततो देवीं व्याप्तलोकत्रयां त्विषा
पादाक्रान्त्या नतभुवं किरीटोल्लिखिताम्बरां ३७ क्षोभिताशेषपातालां धनुर्ज्यानिःस्वनेन ताम् दिशो भुजसहस्रेण समन्ताद्व्याप्य संस्थिताम् ३८ ततः प्रववृ
ते युद्धं तया देव्या सुरद्विषां शस्त्रास्त्रैर्बहुधा मुक्तैरादीपितदिगन्तरं ३९ महिषासुरसेनानीश्चिक्षुराख्यो महासुरः युयुधे चामरश्चान्यैश्चतुरङ्गबलान्वितः ४०
रथानामयुतैः षड्भिः रुदग्राख्यो महासुरः अयुध्यतायुतानां च सहस्रेण महाहनुः ४१ पंचाशद्भिश्च नियुतैरसिलोमा महासुरः अयुतानां शतैः षड्भिर्बाष्क
लो युयुधे रणे ४२ गजवाजिसहस्रौघैरनेकैः परिवारितः वृतो रथानां कोट्या च युद्धे तस्मिन्नयुध्यत बिडालाख्योऽयुतानां च पंचाशद्भिरथायुतैः युयुधे सं
युगे तत्र रथानां परिवारितः ४४ अन्ये च तत्रायुतशो रथनागहयैर्वृताः युयुधुः संयुगे देव्या सह तत्र महासुराः ४५ कोटिकोटिसहस्रैस्तु र
थानां दन्तिनां तथा हयानां च वृतो युद्धे तत्राभून्महिषासुरः ४६ तोमरैर्भिन्दिपालैश्च शक्तिभिर्मुसलैस्तथा युयुधुः संयुगे देव्या खड्गैः परशु
पट्टिसैः ४७ केचिच्च चिक्षिपुः शक्तीः केचित्पाशांस्तथापरे देवीं खड्गप्रहारैस्तु ते तां हन्तुं प्रचक्रमुः ४८ सापि देवी ततस्तानि शस्त्राण्यस्त्राणि चण्डि
का लीलयैव प्रचिच्छेद निजशस्त्रास्त्रवर्षिणी ४९ अनायस्तानना देवी स्तूयमाना सुरर्षिभिः मुमोचासुरदेहेषु शस्त्राण्यस्त्राणि चेश्वरी ५० सो
पि क्रुद्धो धुतसटो देव्या वाहनकेसरी चचारासुरसैन्येषु वनेष्विव हुताशनः ५१ निःश्वासान्मुमुचे यांश्च युध्यमाना रणेऽम्बिका त एव सद्यः सं
भूता गणाः शतसहस्रशः ५२ युयुधुस्ते परशुभिर्भिन्दिपालासिपट्टिसैः नाशयन्तोऽसुरगणान् देवीशक्त्युपबृंहिताः ५३ अवादयन्त पटहान्
गणाः शङ्खांस्तथापरे मृदङ्गांश्च तथैवान्ये तस्मिन्युद्धमहोत्सवे ५४ ततो देवी त्रिशूलेन गदया शक्तिवृष्टिभिः खड्गादिभिश्च शतशो निजघा
न महासुरान् ५५ पातयामास चैवान्यान् घंटास्वनविमोहितान् असुरान्भुवि पाशेन बध्वा चान्यानकर्षत ५६ केचिद्द्विधा कृतास्तीक्ष्णैः
खड्गपातैस्तथापरे विपोथिता निपातेन गदया भुवि शेरते वेमुश्च केचिद्रुधिरं मुसलेन भृशं हताः केचिन्निपतिता भूमौ भिन्नाः शू
लेन वक्षसि ५८ निरन्तराः शरौघेन कृताः केचिद्रणाजिरे सेनानुकारिणः प्राणान्मुमुचुस्त्रिदशार्दनाः ५९ केषांचिद्बाहवश्छिन्नाश्छिन्नग्रीवास्तथापरे
शिरांसि पेतुरन्येषामन्ये मध्ये विदारिताः ६० विच्छिन्नजङ्घास्त्वपरे पेतुरुर्व्यां महासुराः एकबाह्वक्षिचरणाः केचिद्देव्या द्विधा कृताः ६१ छिन्नेऽपि चान्ये शि
रसि पतिताः पुनरुत्थिताः कबन्धा युयुधुर्देव्या गृहीतपरमायुधाः ६२ ननृतुश्चापरे तत्र युद्धे तूर्यलयाश्रिताः कबन्धाः छिन्नशिरसः खड्गशक्त्यृ
ष्टिपाणयः ६३ तिष्ठ तिष्ठेति भाषन्तो देवीमन्ये महासुराः पतितै रथनागाश्वैरसुरैश्च वसुंधरा अगम्या साभवत्तत्र यत्राभूत्स महारणः ● शोणि
६५ तौघा महानद्यः सद्यस्तत्र विसुस्रुवुः मध्ये चासुरसैन्यस्य वारणासुरवाजिनां क्षणेन तन्महासैन्यमसुराणां तथाम्बिका निन्ये क्षयं यथा
वह्निस्तृणदारुमहाचयं ६६ स च सिंहो महानादमुत्सृजन्धुतकेसरः शरीरेभ्योऽमरारीणामसूनिव विचिन्वति ● देव्या गणैः

६ श्चैतैस्तत्कृतं युद्धं तथासुरैः यथैषां तुष्टुवुर्देवाः पुष्पवृष्टिमुचो दिवि ६८ इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे श्रीदेवीमाहात्म्ये महिषासुरसैन्यव
धो नाम द्वितीयोध्यायः २ ऋषिरुवाच निहन्यमानं तत्सैन्यमवलोक्य महासुरः सेनानीश्चिक्षुरः कोपाद्ययौ योद्धुमथाम्बिकां २ स देवीं शरवर्षेण
३ ववर्ष समरेसुरः यथा मेरुगिरेः शृङ्गं तोयवर्षेण तोयदः तस्य छित्वा ततो देवी लीलयैव शरोत्करान् जघान तुरगान्बाणैर्यन्तारं चैव वाजिनाम् ३
चिच्छेद च धनुः सद्यो ध्वजं चातिसमुच्छ्रितं विव्याध चैव गात्रेषु छिन्नधन्वानमाशुगैः ४ स छिन्नधन्वा विरथो हताश्वो हतसारथिः अभ्यधावत तां
देवीं खड्गचर्मधरोसुरः ५ सिंहमाहत्य खड्गेन तीक्ष्णधारेण मूर्द्धनि आजघान भुजे सव्ये देवीमप्यतिवेगवान् ६ तस्याः खड्गो भुजं प्राप्य पफाल नृप
नंदन ततो जग्राह शूलं स कोपादरुणलोचनः ७ चिक्षेप च ततस्तत्तु भद्रकाल्यां महासुरः जाज्वल्यमानं तेजोभी रविबिम्बमिवाम्बरात् ८ दृष्ट्वा तदापत
च्छूलं देवी शूलममुंचत तच्छूलं शतधा तेन नीतं स च महासुरः ९ हते तस्मिन्महावीर्ये महिषस्य चमूपतौ आजगाम गजारूढश्चामरस्त्रिदशा
र्दनः ११ सोपि शक्तिं मुमोचाथ देव्यास्तामंबिका द्रुतं हुंकाराभिहतां भूमौ पातयामास निष्प्रभां १२ भग्नां शक्तिं निपतितां दृष्ट्वा क्रोधसमन्वितः चि
क्षेप चामरः शूलं बाणैस्तदपि साच्छिनत् १३ ततः सिंहः समुत्पत्य गजकुंभान्तरे स्थितः बाहुयुद्धेन युयुधे तेनोच्चैस्त्रिदशारिणा १४ युध्यमानौ ततस्तौ
तु तस्मान्नागान्महीं गतौ युयुधातेतिसंरब्धौ प्रहारैरतिदारुणैः १५ ततो वेगात्खमुत्पत्य निपत्य च मृगारिणा करप्रहारेण शिरश्चामरस्य पृथक्कृतं १६
उदग्रश्च रणे देव्या शिलावृक्षादिभिर्हतः दंतमुष्टितलैश्चैव करालश्च निपातितः १७ देवी क्रुद्धा गदापातैश्चूर्णयामास चोद्धतम् बाष्कलं भि
न्दिपालेन बाणैस्ताम्रं तथान्धकम् १८ उग्रास्यमुग्रवीर्यं च तथैव च महाहनुम् त्रिनेत्रा च त्रिशूलेन जघान परमेश्वरी १९ बिडालस्यासिना का
वै यात्पातयामास शिरः दुर्धरं दुर्मुखं चोभौ शरैर्निन्ये यमक्षयम् २० एवं संक्षीयमाणे तु स्वसैन्ये महिषासुरः माहिषेण स्वरूपेण त्रासयामास तान् २१
गणान् कांश्चित्तुंडप्रहारेण खुरक्षेपैस्तथापरान् लांगूलताडितांश्चान्यान् शृंगाभ्यां च विदारितान् २२ वेगेन कांश्चिदपरान्नादेन भ्रमणेन च
निःश्वासपवनेनान्यान्पातयामास भूतले २३ निपात्य प्रमथानीकमभ्यधावत सोसुरः सिंहं हंतुं महादेव्याः कोपं चक्रे ततोम्बिका २४ सोपि को
पान्महावीर्यः खुरक्षुण्णमहीतलः शृंगाभ्यां पर्वतानुच्चांश्चिक्षेप च ननाद च २५ वेगभ्रमणविक्षुण्णा मही तस्य व्यशीर्यत लांगूलेनाहतश्चाब्धिः
प्लावयामास सर्वतः २६ धुतशृंगविभिन्नाश्च खंडं खंडं ययुर्घनाः श्वासानिलास्ताः शतशो निपेतुर्नभसोचलाः २७ इति क्रोधसमा
ध्मातमापतंतं महासुरं दृष्ट्वा सा चंडिका कोपं तद्वधाय तदाकरोत् २८ सा क्षिप्त्वा तस्य वै पाशं तं बबंध महासुरं तत्याज माहिषं रूपं सोपि ब
द्धो महामृधे २८ ततः सिंहोभवत्सद्यो यावत्तस्याम्बिका शिरः छिनत्ति तावत्पुरुषः खड्गपाणिरदृश्यत २९ तत एवाशु पुरुषं देवी चिच्छेद सा
यकैः तं खड्गचर्मणा सार्धं ततः सोभून्महागजः ३० करेण च महासिंहं तं चकर्ष जगर्ज च कर्षतस्तु करं देवी खड्गेन निरकृन्तत ३१ ततो म
हासुरो भूयो माहिषं वपुरास्थितः तथैव क्षोभयामास त्रैलोक्यं सचराचरं ३२ ततः क्रुद्धा जगन्माता चंडिका पानमुत्तमम् पपौ पुनः
पुनश्चैव जहासारुणलोचना ननर्द चासुरः सोपि बलवीर्यमदोद्धतः विषाणाभ्यां च चिक्षेप चंडिकां प्रति भूधरान् ३४ सा च तान्प्रहि
तांस्तेन चूर्णयंती शरोत्करैः उवाच तं मदोद्धूतमुखरागाकुलाक्षरं ३५ देव्युवाच गर्ज गर्ज क्षणं मूढ मधु यावत्पिबाम्यहं म
यात्वयि हतेत्रैव गर्जिष्यंत्याशु देवताः ३६ ऋषिरुवाच एवमुक्त्वा समुत्पत्य सारूढा तं महासुरं पादेनाक्रम्य कंठे च शूलेनैन

मताडयत् ३७ ततः सोपि पदाक्रांतस्तया निजमुखात्ततः अर्द्धनिष्क्रांत एवाति देव्या वीर्येण संवृतः ३८ अर्द्धनिष्क्रांत एवासौ युध्यमानो महासुरः
तया महासिना देव्या शिरः छित्त्वा निपातितः ३९ ततो हाहाकृतं सर्वं दैत्यसैन्यं ननाश तत् प्रहर्षं च परं जग्मुः सकला देवतागणाः ४०
तुष्टुवुस्तां सुरा देवीं सहदिव्यैर्महर्षिभिः जगुर्गंधर्वपतयो ननृतुश्चाप्सरोगणाः ४१ इति श्रीमार्कंडेयपुराणे सावर्णिके मन्वंतरे श्रीदेवीमाहात्म्ये
महिषासुरवधो नाम तृतीयोध्यायः ३ ऋषिरुवाच शक्रादयः सुरगणा निहतेतिवीर्ये तस्मिन्दुरात्मनि सुरारिबले च देव्या तां तुष्टुवुः प्र
णतिनम्रशिरोधरांसा वाग्भिः प्रहर्षपुलकोद्गमचारुदेहाः १ देवा ऊचुः देव्या यया ततमिदं जगदात्मशक्त्या निःशेषदेवगणशक्तिसमूहमू
र्त्या तामंबिकामखिलदेवमहर्षिपूज्यां भक्त्या नताः स्म विदधातु शुभानि सा नः २ यस्याः प्रभावमतुलं भगवाननंतो ब्रह्मा हरश्च न हि वक्तु
मलं बलं च सा चंडिकाखिलजगत्परिपालनाय नाशाय चाशुभभयस्य मतिं करोति ३ या श्रीः स्वयं सुकृतिनां भवनेष्वलक्ष्मीः पापात्म
नां कृतधियां हृदयेषु बुद्धिः श्रद्धा सतां कुलजनप्रभवस्य लज्जा तां त्वां नताः स्म परिपालय देवि विश्वं ४ किं वर्णयाम तव रूपमचिंत्यरूपं किं
चातिवीर्यमसुरक्षयकारि भूरि किं चाहवेषु चरितानि तवाद्भुतानि सर्वेषु देव्यसुरदेवगणादिकेषु ५ हेतुः समस्तजगतां त्रिगुणापि दो
षैर्न ज्ञायसे हरिहरादिभिरप्यपारा सर्वाश्रयाखिलमिदं जगदंशभूतमव्याकृता हि परमा प्रकृतिस्त्वमाद्या ६ यस्याः समस्तसुरता स
मुदीरणेन तृप्तिं प्रयाति सकलेषु मखेषु देवि स्वाहासि वै पितृगणस्य च तृप्तिहेतुरुच्चार्यसे त्वमत एव जनैः स्वधा च ७ या मुक्तिहेतुर
विचिंत्यमहाव्रता च अभ्यस्यसे सुनियतेंद्रियतत्त्वसारैः मोक्षार्थिभिर्मुनिभिरस्तसमस्तदोषैः विद्यासि सा भगवती परमा हि देवि ८
शब्दात्मिका सुविमलर्ग्यजुषां निधानमुद्गीथरम्यपदपाठवतां च साम्नां देवी त्रयी भगवती भवभावनाय वार्ता च सर्वजगतां परमार्तिहंत्री ९
मेधासि देवि विदिताखिलशास्त्रसारा दुर्गासि दुर्गभवसागरनौरसंगा श्रीः कैटभारिहृदयैककृताधिवासा गौरी त्वमेव शशिमौलि
कृतप्रतिष्ठा १० ईषत्सहासममलं परिपूर्णचंद्रबिंबानुकारि कनकोत्तमकांतिकांतं अत्यद्भुतं प्रहृतमात्तरुषा तथापि वक्त्रं विलोक्य
सहसा महिषासुरेण ११ दृष्ट्वा तु देवि कुपितं भ्रुकुटीकरालमुद्यच्छशांकसदृशच्छवि यन्न सद्यः प्राणान्मुमोच महिषस्तदतीव चि
त्रं कैर्जीव्यते हि कुपितांतकदर्शनेन १२ देवि प्रसीद परमा भवती भवाय सद्यो विनाशयसि कोपवती कुलानि विज्ञातमेतदधुनैव यद
स्तमेतन्नीतं बलं सुविपुलं महिषासुरस्य १३ ते संमता जनपदेषु धनानि तेषां तेषां यशांसि न च सीदति बंधुवर्गः धन्यास्त एव नि
भृतात्मजभृत्यदारा येषां सदाभ्युदयदा भवती प्रसन्ना १४ धर्म्याणि देवि सकलानि सदैव कर्माण्यत्यादृतः प्रतिदिनं सुकृती करोति स्व
र्गं प्रयाति च ततो भवतीप्रसादाल्लोकत्रयेपि फलदा ननु देवि तेन १५ दुर्गे स्मृता हरसि भीतिमशेषजंतोः स्वस्थैः स्मृता मतिमतीव शुभां द
दासि दारिद्र्यदुःखभयहारिणि का त्वदन्या सर्वोपकारकरणाय सदार्द्रचित्ता १६ एभिर्हतैर्जगदुपैति सुखं तथैते कुर्वंतु नाम नरकाय चि
राय पापं संग्राममृत्युमधिगम्य दिवं प्रयांतु मत्वेति नूनमहितान्विनिहंसि देवि १७ दृष्ट्वैव किं न भवती प्रकरोति भस्म सर्वासुरानरिषु य

त्सृष्टिलोपविशसं लोकान् प्रयान्तु रिपवोप्येवं हि प्रशस्त्रपूता इत्थं मतिर्भवति तेष्वपि तेति साध्वी १८ खड्गप्रभानिकरविस्फुरणैस्तथोग्रैः शूलाग्रकां
तिनिवहेन दृशोऽसुराणां यन्नागता विलयमंशुमदिंदुखंडयोग्याननं तव विलोकयतां तदेतत् १९ दुर्वृत्तवृत्तशमनं तव देवि शील
रूपं तथैतदविचिंत्यमतुल्यमन्यैः वीर्यं च हंतृ हृतदेवपराक्रमाणां वैरिष्वपि प्रकटितैव दया त्वयेत्थम् २० केनोपमा भवतु तेस्य
पराक्रमस्य रूपं च शत्रुभयकार्यतिहारि कुत्र चित्ते कृपा समरनिष्ठुरता च दृष्टा त्वय्येव देवि वरदे भुवनत्रयेपि २१ त्रैलोक्यमेतद
खिलं रिपुनाशनेन त्रातं त्वया समरमूर्धनि तेपि हत्वा नीता दिवं रिपुगणा भयमप्यपास्तमस्माकमुन्मदसुरारिभवं नमस्ते २२
शूलेन पाहि नो देवि पाहि खड्गेन चांबिके घंटास्वनेन नः पाहि चापज्यानिःस्वनेन च २३ प्राच्यां रक्ष प्रतीच्यां च चंडिके रक्ष
दक्षिणे भ्रामणेनात्मशूलस्य उत्तरस्यां तथेश्वरि २४ सौम्यानि यानि रूपाणि त्रैलोक्ये विचरंति ते यानि चात्यंतघोराणि तै रक्षा।
स्मांस्तथा भुवम् २५ खड्गशूलगदादीनि यानि चास्त्राणि तेंबिके करपल्लवसंगीनि तैरस्मान् रक्ष सर्वतः २६ ऋषिरुवाच ए
वं स्तुता सुरैर्दिव्यैः कुसुमैर्नंदनोद्भवैः अर्चिता जगतां धात्री तथा गंधानुलेपनैः २७ भक्त्या समस्तैस्त्रिदशैर्दिव्यैर्धूपैस्तु धूपिता प्राह।
प्रसादसुमुखी समस्तान् प्रणतान् सुरान् २८ देव्युवाच व्रियतां त्रिदशाः सर्वे यदस्मत्तोभिवांछितं ददाम्यहमिति प्रीत्या स्तवैरेभिः सु
पूजिता॥ २९ देवा ऊचुः भगवत्या कृतं सर्वं न किंचिदवशिष्यते यदयं निहतः शत्रुरस्माकं महिषासुरः यदि वापि वरो देयस्त्वयास्माकं म
हेश्वरि संस्मृता संस्मृता त्वं नो हिंसेथाः परमापदः ३१ यश्च मर्त्यः स्तवैरेभिस्त्वां स्तोष्यत्यमलानने तस्य वित्तर्द्धिविभवैर्धनदारादिसंप
दाम् ३२ वृद्धयेस्मत्प्रसन्ना त्वं भवेथाः सर्वदांबिके ऋषिरुवाच इति प्रसादिता देवैर्जगतोर्थे तथात्मनः ३३ तथेत्युक्त्वा भद्रकाली बभू
वांतर्हिता नृप इत्येतत्कथितं भूप संभूता सा यथा पुरा ३४ देवी देवशरीरेभ्यो जगत्त्रयहितैषिणी पुनश्च गौरीदेहात्सा समुद्भूता लो
यथाभवत् वधाय दुष्टदैत्यानां तथा शुंभनिशुंभयोः रक्षणाय च लोकानां देवानामुपकारिणी तच्छृणुष्व मयाख्यातं यथावत्कथयामि
ते ३५ इति श्रीमार्कंडेयपुराणे सावर्णिके मन्वंतरे श्रीदेवीमाहात्म्ये शक्रादिस्तुतिर्नाम चतुर्थोध्यायः ४ ऋषिरुवाच पुरा शुंभ
निशुंभाभ्यामसुराभ्यां शचीपतेः त्रैलोक्यं यज्ञभागाश्च हृता मदबलाश्रयात् १ तावेव सूर्यतां तद्वदधिकारं तथैंदवं कौबेरम
थ याम्यं च चक्राते वरुणस्य च २ तावेव पवनर्द्धिं च चक्रतुर्वह्निकर्म च ततो देवा विनिर्धूता भ्रष्टराज्याः पराजिताः हृताधिकारा
स्त्रिदशास्ताभ्यां सर्वे निराकृताः महासुराभ्यां तां देवीं संस्मरंत्यपराजितां ४ तयास्माकं वरो दत्तो यथापत्सु स्मृताखिलाः
भवतां नाशयिष्यामि तत्क्षणात्परमापदः ५ इति कृत्वा मतिं देवा हिमवंतं नगेश्वरम् जग्मुस्तत्र ततो देवीं विष्णुमायां प्रतुष्टु ४
वुः ६ देवा ऊचुः ॐ नमो देव्यै महादेव्यै शिवायै सततं नमः नमः प्रकृत्यै भद्रायै नियताः प्रणताः स्म ताम् ७ रौद्रायै नमो नित्
यायै गौर्यै धात्र्यै नमो नमः ज्योत्स्नायै चेंदुरूपिण्यै सुखायै सततं नमः ... णतां वृद्ध्यै सिद्ध्यै कुर्मो नमो नमः नै ।

नैरृत्यै भूभृतां लक्ष्म्यै शर्वाण्यै ते नमो नमः ९ दुर्गायै दुर्गपारायै सारायै सर्वकारिण्यै ख्यात्यै तथैव कृष्णायै धूम्रायै सततं नमः १० अतिसौम्यातिरौद्रायै
नमस्तस्यै नमो नमः नमो जगत्प्रतिष्ठायै देव्यै कृत्यै नमो नमः ११ ओं या देवी सर्वभूतेषु विष्णुमायेति शब्दिता नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमो नमः
या देवी सर्वभूतेषु चेतनेत्यभिधीयते नमस्तस्यै १३ या देवी सर्वभूतेषु बुद्धिरूपेण संस्थिता नमस्तस्यै १४ या देवी सर्वभूतेषु निद्रारूपेण संस्थि-
ता नमस्तस्यै १५ या देवी सर्वभूतेषु क्षुधारूपेण संस्थिता नमस्तस्यै १६ या देवी सर्वभूतेषु छायारूपेण संस्थिता नमस्तस्यै १७ या देवी सर्वभू-
तेषु शक्तिरूपेण संस्थिता नमस्तस्यै १८ या देवी सर्वभूतेषु तृष्णारूपेण संस्थिता नमस्तस्यै १९ या देवी सर्वभूतेषु क्षान्तिरूपेण संस्थिता नमस्त-
स्यै २० या देवी सर्वभूतेषु जातिरूपेण संस्थिता नमस्तस्यै २१ या देवी सर्वभूतेषु लज्जारूपेण संस्थिता नमस्तस्यै २२ या देवी सर्वभूतेषु शान्तिरूपे-
ण संस्थिता नमस्तस्यै २३ या देवी सर्वभूतेषु श्रद्धारूपेण संस्थिता नमस्तस्यै २४ या देवी सर्वभूतेषु कान्तिरूपेण संस्थिता नमस्तस्यै २५ या दे-
वी सर्वभूतेषु लक्ष्मीरूपेण संस्थिता नमस्तस्यै २६ या देवी सर्वभूतेषु वृत्तिरूपेण संस्थिता नमस्तस्यै २७ या देवी सर्वभूतेषु धृतिरूपेण संस्थिता
नमस्तस्यै या देवी सर्वभूतेषु स्मृतिरूपेण संस्थिता नमस्तस्यै २८ या देवी सर्वभूतेषु दयारूपेण संस्थिता नमस्तस्यै २९ या देवी सर्वभूतेषु तुष्टिरूपे-
ण संस्थिता नमस्तस्यै ३० या देवी सर्वभूतेषु पुष्टिरूपेण संस्थिता नमस्तस्यै या देवी सर्वभूतेषु मातृरूपेण संस्थिता नमस्तस्यै ३१ या देवी सर्वभू-
तेषु भ्रान्तिरूपेण संस्थिता नमस्तस्यै ३४ या देवी सर्वभूतेषु स्वाहारूपेण संस्थिता नमस्तस्यै ३५ या देवी सर्वभूतेषु स्वधारूपेण संस्थिता नमस्तस्यै नमस्तस्यै
नमस्तस्यै नमो नमः ३६ या देवी सर्वभूतेषु मायारूपेण संस्थिता नमस्तस्यै ३७ या देवी सर्वभूतेषु कीर्तिरूपेण संस्थिता नमस्तस्यै ३८ या देवी सर्वभूतेषु सर्वरूपेण संस्थिता
इन्द्रियाणामधिष्ठात्री भूतानां चाखिलेषु या भूतेषु सततं तस्यै व्याप्तिदेव्यै नमो नमः ४० चितिरूपेण या कृत्स्नमेतद्व्याप्य स्थिता जगत् नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै ३४
नमस्तस्यै नमो नमः ४१ स्तुता सुरैः पूर्वमभीष्टसंश्रयात्तथा सुरेन्द्रेण दिनेषु सेविता करोतु सा नः शुभहेतुरीश्वरी शुभानि भद्राण्यभिहन्तु चापदः ४२ या
साम्प्रतं चोद्धतदैत्यतापितैरस्माभिरीशा च सुरैर्नमस्यते या च स्मृता तत्क्षणमेव हन्ति नः सर्वापदो भक्तिविनम्रमूर्तिभिः ४३ ऋषिरुवाच एवं स्तवादियु-
क्तानां देवानां तत्र पार्वती स्नातुमभ्याययौ तोये जाह्नव्या नृपनन्दन ४४ साब्रवीत्तान्सुरान्सुभ्रूर्भवद्भिः स्तूयतेऽत्र का शरीरकोशतश्चास्याः समुद्-
भूताब्रवीच्छिवा ४५ स्तोत्रं ममैतत्क्रियते शुम्भदैत्यनिराकृतैः देवैः समेतैः समरे निशुम्भेन पराजितैः ४६ शरीरकोशाद्यत्तस्याः पार्वत्या निःसृताम्बि-
का कौशिकीति समस्तेषु ततो लोकेषु गीयते ४७ तस्यां विनिर्गतायां तु कृष्णाभूत्सापि पार्वती कालिकेति समाख्याता हिमाचलकृताश्रया
४८ ततोऽम्बिकां परं रूपं बिभ्राणां सुमनोहरं ददर्श चण्डो मुण्डश्च भृत्यौ शुम्भनिशुम्भयोः ४९ ताभ्यां शुम्भाय चाख्याता अतीव सुमनोहरा काप्या-
स्ते स्त्री महाराज भासयन्ती हिमाचलं ५० नैव तादृक्क्वचिद्रूपं दृष्टं केनचिदुत्तमं ज्ञायतां काप्यसौ देवी गृह्यतां चासुरेश्वर ५१ स्त्रीरत्नमतिचार्व-
ङ्गी द्योतयन्ती दिशस्त्विषा सा तु तिष्ठति दैत्येन्द्र तां भवान्द्रष्टुमर्हति ५२ यानि रत्नानि मणयो गजाश्वादीनि वै प्रभो त्रैलोक्ये तु समस्तानि सा-
म्प्रतं भान्ति ते गृहे ५३ ऐरावतः समानीतो गजरत्नं पुरन्दरात् पारिजाततरुश्चायं तथैवोच्चैःश्रवा हयः ५४ विमानं हंससंयुक्तमेतत्तिष्ठ-
ति तेऽङ्गणे रत्नभूतमिहानीतं यदासीद्वेधसोऽद्भुतं ५५ निधिरेष महापद्मः समानीतो धनेश्वरात् किञ्जल्किनीं ददौ चाब्धिर्मालाम-
म्लानपङ्कजाम् ५६ छत्रं ते वारुणं गेहे काञ्चनस्रावि तिष्ठति तथायं स्यन्दनवरो यः पुरासीत्प्रजापतेः ५७ मृत्योरुत्क्रान्तिदा नाम

दु. शक्तिरीशाच याहृता पाशः सलिलराजस्य भ्रातुस्तव परिग्रहे ५८ निशुंभस्याब्धिजाताश्च समस्ता रत्नजातयः वह्निरपि ददौ तुभ्यमग्निशौचीयवा
ससी ५९ एवं दैत्येंद्र रत्नानि समस्तान्याहृतानि ते स्त्रीरत्नमेषा कल्याणी त्वया कस्मान्न गृह्यते ६० ऋषिरुवाच निशम्येति वचः शुंभः
५ स तदा चंडमुंडयोः प्रेषयामास सुग्रीवं दूतं देव्या महासुर ६१ इति चेति च वक्तव्या सा गत्वा वचनान्मम यथा चाभ्येति संप्रीत्या तथा कार्यं
त्वया लघु ६२ स तत्र गत्वा यत्रास्ते शैलोद्देशेति शोभने स देवीं तां ततः प्राह श्लक्ष्णं मधुरया गिरा ६३ दूत उवाच देवि दैत्येश्वरः शुंभस्त्रैलो
क्ये परमेश्वरः दूतोहं प्रेषितस्तेन त्वत्सकाशमिहागतः ६४ अव्याहताज्ञः सर्वासु यः सदा देवयोनिषु निर्जिताखिलदैत्यारिः स यदा
ह शृणुष्व तत् ६५ मम त्रैलोक्यमखिलं मम देवा वशानुगाः यज्ञभागानहं सर्वानुपाश्नामि पृथक् पृथक् ६६ त्रैलोक्ये वररत्नानि मम व
शान्यशेषतः तथैव गजरत्नानि मम वश्यान्यशेषतः तथैव गजरत्नानि मम वश्यान्यशेषतः ६७ ऐरावतगजरत्नानि हृतं देवेंद्रवाहनम् ६८
क्षीरोदमथनोद्भूतमश्वरत्नं ममामरैः उच्चैःश्रवससंज्ञं तत् प्रणिपत्य समर्पितं ६९ यानि चान्यानि देवेषु गंधर्वेषूरगेषु च रत्नभूतानि भू
तानि तानि मय्येव शोभने ७० स्त्रीरत्नभूतां त्वां देवि लोके मन्यामहे वयं सा त्वमस्मानुपागच्छ यतो रत्नभुजो वयं ७१ मां वा ममानुजं वा
पि निशुंभमुरुविक्रमं भज त्वं चंचलापांगि रत्नभूतासि वै यतः ७२ परमैश्वर्यमतुलं प्राप्स्यसे मत्परिग्रहात् एतद्बुद्ध्या समालोच्य मत्परिग्रहतां
व्रज ७३ ऋषिरुवाच इत्युक्ता सा तदा देवी गंभीरांतःस्मिता जगौ दुर्गा भगवती भद्रा ययेदं धार्यते जगत् ७४ देव्युवाच सत्यमुक्तं त्वया नात्र मिथ्या किं
चित्त्वयोदितं त्रैलोक्याधिपतिः शुंभो निशुंभश्चापि तादृशः ७५ किं त्वत्र यत्प्रतिज्ञातं मिथ्या तत्क्रियते कथं श्रूयतामल्पबुद्धित्वात्प्र
तिज्ञा या कृता पुरा ७६ यो मां जयति संग्रामे यो मे दर्पं व्यपोहति यो मे प्रतिबलो लोके स मे भर्ता भविष्यति ७७ तदागच्छतु शुंभोत्र निशुंभो
वा महासुरः मां जित्वा किं चिरेणात्र पाणिं गृह्णातु मे लघुः ७८ दूत उवाच अवलिप्तासि मैवं त्वं देवि ब्रूहि ममाग्रतः त्रैलोक्ये कः पुमांस्तिष्ठेद
ग्रे शुंभनिशुंभयोः ७९ अन्येषामपि दैत्यानां सर्वे देवा न वै युधि तिष्ठंति संमुखे देवि किं पुनः स्त्री त्वमेकिका ८० इंद्राद्याः सकला देवास्तस्थु
र्येषां न संयुगे शुंभादीनां कथं तेषां स्त्री प्रयास्यसि संमुखं ८१ सा त्वं गच्छ मयैवोक्ता पार्श्वं शुंभनिशुंभयोः केशाकर्षणनिर्धूतगौरवा
मा गमिष्यसि ८२ देव्युवाच एवमेतद्बली शुंभो निशुंभश्चातिवीर्यवान् किं करोमि प्रतिज्ञा मे यदनालोचिता पुरा ८३ स त्वं गच्छ मयो
क्तं यदेतत्सर्वमादृतः तदाचक्ष्वासुरेंद्राय स च युक्तं करोतु यत् ८४ इति श्रीमार्कंडेयपुराणे दूतसंवादे नाम पंचमोध्यायः ५ ऋषि
रुवाच इत्याकर्ण्य वचो देव्याः स दूतोमर्षपूरितः समाचष्ट समागम्य दैत्यराजाय विस्तरात् १ तस्य दूतस्य तद्वाक्यमाकर्ण्यासुरराट् त
तः सक्रोधः प्राह दैत्यानामधिपं धूम्रलोचनं २ हे धूम्रलोचनाशु त्वं स्वसैन्यपरिवारितः तामानय बलाद्दुष्टां केशाकर्षणविह्वलां
३ तत्परित्राणदः कश्चिद्यदि चोत्तिष्ठतेपरः स हंतव्योमरो वापि यक्षो गंधर्व एव च ४ ऋषिरुवाच तेनाज्ञप्तस्ततः शीघ्रं स दै
त्यो धूम्रलोचनः वृतः षष्ट्या सहस्राणामसुराणां द्रुतं ययौ ५ स दृष्ट्वा तां ततो देवीं तुहिनाचलसंस्थितां जगादोच्चैः प्रया
हि त्वं मूलं शुंभनिशुंभयोः ६ न चेत्प्रीत्याद्य भवती मद्भर्तारमुपैष्यति ततो बलान्नयाम्येष केशाकर्षणविह्वलां ७ देव्युवाच ५

दैत्येश्वरेण प्रहितो बलवान्बलसंवृतः बलान्नयति मामेवं ततः किं ते करोम्यहं ८ ऋषिरुवाच इत्युक्तः सोऽभ्यधावत्तामसुरो धूम्रलोचनः हुं
कारेणैव तं भस्म सा चकाराम्बिका ततः ९ अथ क्रुद्धं महासैन्यमसुराणां तथाम्बिका ववर्ष सायकैस्तीक्ष्णैस्तथा शक्तिपरश्वधैः १० ततो
धुतसटः कोपात्कृत्वा नादं सुभैरवं पपातासुरसेनायां सिंहो देव्याः स्ववाहनः ११ कांश्चित्करप्रहारेण दैत्यानास्येन चापरान् आक्रा
म्य चाधरेणान्यान्स जघान महासुरान् १२ केषांचित्पाटयामास नखैः कोष्ठानि केसरी तथा तलप्रहारेण शिरांसि कृतवान्पृथक् १३ वि
च्छिन्नबाहुशिरसः कृतास्तेन तथापरे पपौ च रुधिरं कोष्ठादन्येषां धुतकेसरः १४ क्षणेन तद्बलं सर्वं क्षयं नीतं महात्मना तेन केसरिणा देव्या वा
हनेनातिकोपिना १५ श्रुत्वा तमसुरं देव्या निहतं धूम्रलोचनम् बलं च क्षयितं कृत्स्नं देवीकेसरिणा ततः १६ चुकोप दैत्याधिपतिः शुंभः प्रस्फुरि
ताधरः आज्ञापयामास च तौ चंडमुंडौ महासुरौ १७ हे चंड हे मुंड बलैर्बहुभिः परिवारितौ तत्र गच्छत गत्वा च सा समानीयतां लघु १८ केशेष्वाकृष्य बध्वा वा य
दि वः संशयो युधि तदाशेषायुधैः सर्वैरसुरैर्विनिहन्यतां १९ तस्यां हतायां दुष्टायां सिंहे च विनिपातिते शीघ्रमागम्यतां बध्वा गृहीत्वा तामथाम्बिकां २०
इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे देवीमाहात्म्ये शुंभनिशुंभसेनानीधूम्रलोचनवधो षष्ठोऽध्यायः ६ ऋषिरुवाच आज्ञप्तास्ते ततो दैत्याश्चंड
मुंडपुरोगमाः चतुरंगबलोपेता ययुरभ्युद्यतायुधाः १ ददृशुस्ते ततो देवीमीषद्धासां व्यवस्थितां सिंहस्योपरि शैलेंद्रशृंगे महति कांचने २
ते दृष्ट्वा तां समादातुमुद्यमं चक्रुरुद्यताः आकृष्टचापासिधरास्तथान्ये तत्समीपगाः ३ ततः कोपं चकारोच्चैरंबिका तानरीन्प्रति कोपेन चा
स्या वदनं मषीवर्णमभूत्तदा ४ भ्रुकुटीकुटिलात्तस्याः ललाटफलकाद्द्रुतं कालीकरालवदना विनिष्क्रांतासिपाशिनी ५ विचित्र
खट्वांगधरा नरमालाविभूषणा द्वीपिचर्मपरीधाना शुष्कमांसातिभैरवा ६ अतिविस्तारवदना जिह्वाललनभीषणा निमग्नारक्तन
यना नादापूरितदिङ्मुखा ७ सा वेगेनाभिपतिता घातयंती महासुरान् सैन्ये तत्र सुरारीणामभक्षयत तद्बलम् ८ पार्ष्णिग्राहां
कुशग्राहियोधघंटासमन्वितान् समादायैकहस्तेन मुखे चिक्षेप वारणान् ९ तथैव योधं तुरगै रथं सारथिना सह निक्षिप्य वक्त्रे द
शनैश्चर्वयंत्यतिभैरवं १० एकं जग्राह केशेषु ग्रीवायामथ चापरान् पादेनाक्रम्य चैवान्यानुरसान्यमपोथयत् ११ तैर्मुक्तानि च
शस्त्राणि महास्त्राणि तथासुरैः मुखेन जग्राह रुषा दशनैर्मथितान्यपि १२ बलिनां तद्बलं सर्वमसुराणां महात्मनां ममर्दाभ
क्षयच्चान्यानन्यांश्चाताडयत्तदा १३ असिना निहताः केचित्केचित्खट्वांगताडिताः जग्मुर्विनाशमसुरा दंताग्राभिहतास्तदा १४
क्षणेन तद्बलं सर्वमसुराणां निपातितं दृष्ट्वा चंडोऽभिदुद्राव तां कालीमतिभीषणां १५ शरवर्षैर्महाभीमैर्भीमाक्षीं तां महासुरः
छादयामास चक्रैश्च मुंडः क्षिप्तैः सहस्रशः १६ तानि चक्राण्यनेकानि विशमानानि तन्मुखं बभुर्यथार्कबिंबानि सुबहूनि घ
नोदरं ततो जहासातिरुषा भीमं भैरवनादिनी कालीकरालवक्त्रांतर्दुर्दर्शदशनोज्वला १८ उत्थाय च महासिंहं देवी चंडम
धावत गृहीत्वा चास्य केशेषु शिरस्तेनासिनाच्छिनत् १९ अथ मुंडोऽभ्यधावत्तां दृष्ट्वा चंडं निपातितं तमप्यपातयद्भूमौ सा ख

क्रित्वधनुषि दंष्ट्रः सीमनिनादसुभैरवं तेन नादेन महता त्रासितं भुवनत्रयं २०

ङ्गाभिहतं रुषा २१ हत [illegible] शेषं ततः सैन्यं दृष्ट्वा चंडं निपातितं मुंडं च समहावीर्यं दिशो भेजे भयातुरं २२ शिरश्चंडस्य
६ काली च गृहीत्वा मुंडमेव च प्राह प्रचंडाट्टहासमिश्रमभ्येत्य चंडिकां २३ मया तवात्रोपहृतौ चंडमुंडौ महापशू युद्धयज्ञे स्वयं शुं
भं निशुंभं च हनिष्यसि २४ ऋषिरुवाच तावानीतौ ततो दृष्ट्वा चंडमुंडौ महासुरौ उवाच कालीं कल्याणी ललितं चंडिका वचः २५
यस्माच्चंडं च मुंडं च गृहीत्वा त्वमुपागता चामुंडेति ततो लोके ख्याता देवि भविष्यसि २६ इति श्रीमार्कंडेयपुराणे सावर्णिके
मन्वंतरे देवीमाहात्म्ये चंडमुंडवधो नाम सप्तमोऽध्यायः ७ ऋषिरुवाच चंडे च निहते दैत्ये मुंडे च विनिपातिते बहुलेषु च सैन्येषु क्ष
यितेष्वसुरेश्वरः १ ततः कोपपराधीनचेताः शुंभः प्रतापवान् उद्योगं सर्वसैन्यानां दैत्यानामादिदेश ह २ अद्य सर्वबलैर्दैत्याः
षडशीतिरुदायुधाः कंबूनां चतुराशीतिर्निर्यांतु स्वबलैर्वृताः ३ कोटिवीर्याणि पंचाशदसुराणां कुलानि वै शतं कुलानि धौ
म्राणां निर्गच्छंतु ममाज्ञया ४ कालका दौर्हृदा मौर्याः कालकेयास्तथासुराः युद्धाय सज्जा निर्यांतु आज्ञया त्वरिता मम ५ इ
त्याज्ञाप्यासुरपतिः शुंभो भैरवशासनः निर्जगाम महासैन्यः सहस्रैर्बहुभिर्वृतः ६ आयांतं चंडिका दृष्ट्वा तत्सैन्यमतिभीषणं ज्या
स्वनैः पूरयामास धरणीगगनांतरं ७ ततः सिंहो महानादमतीव कृतवान्नृप घंटास्वनेन तन्नादमंबिका चोपबृंहयत् ८ ध
नुर्ज्यासिंहघंटानां नादापूरितदिङ्मुखा निनादैर्भीषणैः काली जिग्ये विस्तारितानना ९ तन्निनादमुपश्रुत्य दैत्यसैन्यैः
चतुर्दिशं देवी सिंहस्तथा काली सरोषैः परिवारिता १० एतस्मिन्नंतरे भूप विनाशाय सुरद्विषां भवायामरसिंहानामतिवीर्य
बलान्विताः ११ ब्रह्मेशगुहविष्णूनां तथेंद्रस्य च शक्तयः शरीरेभ्यो विनिष्क्रम्य तद्रूपैश्चंडिकां ययुः १२ यस्य देवस्य यद्रूपं यथाभूष
णवाहनं तद्वदेव हि तच्छक्तिरसुरान्योद्धुमाययौ १३ हंसयुक्तविमानाग्रे साक्षसूत्रकमंडलुः आयाता ब्रह्मणः शक्तिर्ब्रह्मा
णी साभिधीयते १४ माहेश्वरी वृषारूढा त्रिशूलवरधारिणी महाहिवलया प्राप्ता चंद्ररेखाविभूषणा १५ कौमारी शक्तिह
स्ता च मयूरवरवाहना योद्धुमभ्याययौ दैत्यानंबिका गुहरूपिणी १६ तथैव वैष्णवी शक्तिर्गरुडोपरि संस्थिता शंख
चक्रगदाशार्ङ्गखड्गहस्ताभ्युपाययौ यज्ञवाराहमतुलं रूपं या बिभ्रती हरेः शक्तिः साप्याययौ तत्र वाराहीं बिभ्रती तनुं
२० नारसिंही नृसिंहस्य बिभ्रती सदृशं वपुः प्राप्ता तत्र सटाक्षेपक्षिप्तनक्षत्रसंहतिः २१ वज्रहस्ता तथैवैंद्री गजराजोपरि स्थि
ता प्राप्ता सहस्रनयना यथा शक्रस्तथैव सा २२ ततः परिवृतस्ताभिरीशानो देवशक्तिभिः हन्यंतामसुराः शीघ्रं मम प्रीत्या
ह चंडिकां २३ ततो देवीशरीरात्तु विनिष्क्रांतातिभीषणा चंडिकाशक्तिरत्युग्रा शिवाशतनिनादिनी २४ सा चाह धूम्र ६
जटिलमीशानमपराजिता दूत त्वं गच्छ भगवन् पार्श्वं शुंभनिशुंभयोः २५ ब्रूहि शुंभं निशुंभं च दानवावतिगर्वितौ ये

यान्ये दानवास्तत्र उद्यायत नृप स्थिताः २८ त्रैलोक्यमिंद्रो लभतां देवाः संतु हविर्भुजः यूयं प्रयात पातालं यदि जीवितुमिच्छत २७ बलावलेपादथ चेद्भ
वंतो युद्धकांक्षिणः तदागच्छत तृप्यंतु मच्छिवाः पिशितेन वः २९ यतो नियुक्तो दौत्येन तया देव्या शिवः स्वयं शिवदूतीति लोकेस्मिंस्ततः सा ख्यातिमागता
ते पि श्रुत्वा वचो देव्याः सर्वाख्यातं महासुराः अमर्षापूरिता जग्मुर्यत्र कात्यायनी स्थिता ३१ ततः प्रथममेवाग्रे शरशक्त्यृष्टिवृष्टिभिः ववर्षुरुद्धता
मर्षास्तां देवीममरारयः ३२ सा च तान्प्रहितान्बाणान् शूलशक्तिपरश्वधान् चिच्छेद लीलयाध्मातधनुर्मुक्तैर्महेषुभिः ३३ तस्याग्रतस्तथा काली शू
लपातविदारितान् खट्वांगपोथितांश्चारीन्कुर्वती विचरत्तदा ३४ कमंडलुजलाक्षेपहतवीर्यान्हतौजसः ब्रह्माणी चाकरोच्छत्रून्येन येन स्म धा
वति ३५ माहेश्वरी त्रिशूलेन तथा चक्रेण वैष्णवी दैत्याञ्जघान कौमारी तथा शक्त्यातिकोपना ३६ ऐंद्री कुलिशपातेन शतशो दैत्यदानवाः पे
तुर्विदारिताः पृथ्व्यां रुधिरौघप्रवर्षिणः ३७ तुंडप्रहारविध्वस्ता दंष्ट्राग्रक्षतवक्षसः वाराहमूर्त्या न्यपतंश्चक्रेण च विदारिताः ३८ नखैर्विदारितांश्चान्यान्भ
क्षयंती महासुरान् नारसिंही चचाराजौ नादापूर्णदिगंतरा ३९ चंडाट्टहासैरसुराः शिवदूत्यभिदूषिताः पेतुः पृथिव्यां पतितांस्तांश्चखादाथ सा
तदा ४० इति मातृगणं क्रुद्धं मर्दयंतं महासुरान् दृष्ट्वाभ्युपायैर्विविधैर्नेशुर्देवारिसैनिकाः ४१ पलायनपरान्दृष्ट्वा दैत्यान्मातृगणार्
दितान् योद्धुमभ्याययौ क्रुद्धो रक्तबीजो महासुरः ४२ रक्तबिंदुर्यदा भूमौ पतत्यस्य शरीरतः समुत्पतति मेदिन्यां तत्प्रमाणस्तदासुरः ४३ युयुधे स गदापाणिरिंद्रश
क्त्या महासुरः ततश्चैंद्री स्ववज्रेण रक्तबीजमताडयत् ४४ कुलिशेनाहतस्याशु बहु सुस्राव शोणितं समुत्तस्थुस्ततो योधास्तद्रूपास्तत्पराक्रमाः ४५ या
वंतः पतितास्तस्य शरीराद्रक्तबिंदवः तावंतः पुरुषा जातास्तद्वीर्यबलविक्रमाः ४६ ते चापि युयुधुस्तत्र पुरुषा रक्तसंभवाः समं मातृभिरत्युग्रश
स्त्रपातातिभीषणं ४७ पुनश्च वज्रपातेन क्षतमस्य शिरो यदा ववाह रक्तं पुरुषास्ततो जाताः सहस्रशः ४८ वैष्णवी समरे चैनं चक्रेणाभिजघान ह गदया ताडया
मास ऐंद्री तमसुरेश्वरं ४९ वैष्णवीचक्रभिन्नस्य रुधिरस्रावसंभवैः सहस्रशो जगद्व्याप्तं तत्प्रमाणैर्महासुरैः ५० शक्त्या जघान कौमारी वाराही च तथासि
ना माहेश्वरी त्रिशूलेन रक्तबीजं महासुरं ५१ स चापि गदया दैत्यः सर्वा एवाहनत्पृथक् मातॄः कोपसमाविष्टो रक्तबीजो महासुरः ५० तस्या
हतस्य बहुधा शक्तिशूलादिभिर्भुवि पपात यो वै रक्तौघस्तेनासंछतशोऽसुराः ५१ तैश्चासुरासृक्संभूतैरसुरैः सकलं जगत् व्याप्तमासीत्ततो देवा
भयमाजग्मुरुत्तमं ५२ तान्विषण्णान्सुरान्दृष्ट्वा चंडिका प्राह सत्वरा उवाच कालीं चामुंडे विस्तरं वदनं कुरु ५३ मच्छस्त्रपातसंभूतान्रक्तबि
दून्महासुरान् रक्तबिंदोः प्रतीच्छ त्वं वक्त्रेणानेन वेगिता ५४ भक्षयंती चर रणे तदुत्पन्नान्महासुरान् एवमेष क्षयं दैत्यः क्षीणरक्तो गमिष्यति
५५ भक्ष्यमाणास्त्वया चोग्रा न चोत्पत्स्यंति चापरे इत्युक्त्वा तां ततो देवी शूलेनाभिजघान तं ५६ मुखेन काली जगृहे रक्तबीजस्य शोणितं ततो
साविजघानाथ गदया तत्र चंडिकां ५७ न चास्या वेदनां चक्रे गदापातोल्पिकामपि तस्याहतस्य देहात्तु बहु सुस्राव शोणितं ५९ यतस्ततस्तद्वक्त्रे
ण चामुंडा संप्रतीच्छति मुखे समुद्गता ये स्या रक्तपातान्महासुराः ६० तांश्चखादाथ चामुंडा पपौ तस्य च शोणितं देवी शूलेन वज्रेण बाणैरसिभिरृष्टिभि
र्जघान रक्तबीजं तं चामुंडापीतशोणितं स पपात महीपृष्ठे शस्त्रसंघसमाहतः ६२ नीरक्तश्च महीपाल रक्तबीजो महासुरः ततस्ते हर्षमतुलम
वापुस्त्रिदशा नृप ६३ तेषां मातृगणो जातो ननर्त [illegible] इति श्रीमार्कंडेयपुराणे सावर्णिके मन्वंतरे श्रीदेवीमाहात्म्ये रक्त

[illegible]ध्यायः ८ [illegible] ।१ भूयश्चेच्छाम्यहं श्रोतुं रक्तवीजेनि

पातिते चकार सुंभो यत्कर्म निसुंभश्चातिकोपनः १ ऋषिरुवाच चकार कोपमतुलं रक्तवीजे निपा[illegible]भश्च हतेष्वन्येषु चाहवे २ हन्यमा

महासैन्यं विलोक्यामर्षमुद्वहन् अभ्यधावन्निसुंभोथ मुख्ययासुरसेनया ४ तस्याग्रतस्तथा पृष्ठे पार्श्वयोश्च महासुराः संदष्टौष्ठपुटाः क्रुद्धा हन्तुं दे

वीमुपाययुः ५ आजगाम महावीर्यः सुंभोपि स्ववलैर्वृतः निहन्तुं चंडिकां कोपात्कृत्वा युद्धं तु मातृभिः ६ ततो युद्धमतीवासीद्देव्याः सुंभनिसुंभयोः शरवर्षम

तीवोग्रं मेघयोरिव वर्षतोः ७ चिच्छेदतांछरांस्ताभ्यां चंडिका स्वशरोत्करैः ताडयामास चांगेषु शस्त्रौघैरसुरेश्वरौ ८ निसुंभो निशितं खड्गं चर्म चा

दाय सुप्रभं अताडयन्मूर्ध्नि सिंहं देव्या वाहनमुत्तमं ९ ताडिते वाहने देवी क्षुरप्रेणासिमुत्तमं निसुंभस्याशु चिच्छेद चर्म चाप्यष्टचंद्रकं १० छिन्ने च

र्मणि खड्गे च शक्तिं चिक्षेप सोसुरः तामप्यस्य द्विधा चक्रे चक्रेणाभिमुखागतां ११ कोपाध्मातो निसुंभोथ शूलं जग्राह दानवः आयान्तं मुष्टिपा

तेन देवी तच्चाप्यचूर्णयत् १२ आविध्याथ गदां सोपि चिक्षेप चंडिकां प्रति सापि देव्या त्रिशूलेन भिन्ना भस्मत्वमागता १३ ततः परशुहस्तं त

मायांतं दैत्यपुंगवं आहत्य देवी वाणौघैरपातयत भूतले १४ तस्मिन्निपतिते भूमौ निसुंभे भीमविक्रमे भ्रातर्यतीव संक्रुद्धः प्रययौ ह

न्तुमंविका १५ स रथस्थस्तदात्युच्चैर्गृहीतपरमायुधैः भुजैरष्टाभिरतुलैर्व्याप्याशेषं वभौ नभः १६ तमायांतं समालोक्य देवी शंखमवादयत्

ज्याशब्दं चापि धनुषश्चकारातीव दुःसहम् १७ पूरयामास ककुभो निजघंटास्वनेन च समस्तदैत्यसैन्यानां तेजोवधविधायिना १८ ततः सिं

हो महानादैस्त्याजितेभमहामदैः पूरयामास गगनं गां तथोपदिशो दश १९ ततः काली समुत्पत्य गगनं क्ष्मामताडयत् कराभ्यां तन्ना

देन प्राक्स्वनास्ते तिरोहिताः २० अट्टाट्टहासमशिवं शिवदूती चकार ह तैः शब्दैरसुरास्त्रेसुः सुंभः कोपं परं ययौ २१ दुरात्मंस्तिष्ठ तिष्ठेति

व्याजहारांविका यदा तदा जयेत्यभिहितं देवैराकाशसंस्थितैः २२ सुंभेनागत्य या शक्तिर्मुक्ता ज्वालातिभीषणा आयान्ती

वह्निकूटाभा सा निरस्ता महोल्कया २३ सिंहनादेन सुंभस्य व्याप्तं लोकत्रयान्तरं निर्घातनिःस्वनो घोरो जितवानवनीपते २४ सुंभमु

क्तान् शरान्देवी सुंभस्तत्प्रहितान्शरान् चिच्छेद स्वशरैरुग्रैः शतशोथ सहस्रशः २५ ततः सा चंडिका क्रुद्धा शूलेनाभिजघान तं स तदाभिहतो भू

मौ मूर्छितो निपपात ह २६ ततो निसुंभः संप्राप्य चेतनामात्तकार्मुकः आजघान शरैर्देवीं कालीं केसरिणं तथा २७ पुनश्च कृत्वा वाहूनामयुतं

दनुजेश्वरः चक्रायुधेन दितिजश्छादयामास चंडिकां २८ ततो भगवती क्रुद्धा दुर्गा दुर्गार्तिनाशिनी चिच्छेद तानि चक्राणि स्वशरैः सायकांश्च तान् २९

ततो निसुंभो वेगेन गदामादाय चंडिकां अभ्यधावत वै हन्तुं दैत्यसेनासमावृतः ३० तस्यापतत एवाशु गदां चिच्छेद चंडिका खड्गेन शितधारेण स च शूलं समाददे ३१ शूलह

स्तं समायांतं निसुंभममरार्दनं हृदि विव्याध शूलेन वेगाविद्धेन चंडिका ३२ भिन्नस्य तस्य शूलेन हृदयान्निःसृतोपरः महावलो महावीर्यस्तिष्ठेति पुरुषो वदन् ३३

तस्य निःक्रामतो देवी प्रहस्य स्वनवत्तदा शिरश्चिच्छेद खड्गेन ततोसावपतद्भुवि ३४ ततः सिंहश्चखादोग्रं दंष्ट्राक्षुण्णशिरोधरान् असुरांस्तांस्तथा

काली शिवदूती तथापरान् ३५ कौमारीशक्तिनिर्भिन्नाः केचिन्नेशुर्महासुराः ब्रह्माणीमंत्रपूतेन तोयेनान्ये निराकृताः ३६ माहेश्वरीत्रि

शूलेन भिन्नाः पेतुस्तथापरे वाराहीतुंड[illegible] केचिच्चूर्णीकृता भुवि ३७ खंडं खंडं च चक्रेण वैष्णव्या दानवाः कृताः

कुंभ

[illegible] चौ... -५ गर्दितो ये

ग्रविमुक्तेन तथापरे ३८ केचिद्विनेशुरसुराः केचिन्नष्टा महाहवात् भक्षिताश्चापरे कालीशिवदूतीमृगाधिपैः ३९ इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्त
रे देवीमाहात्म्ये निशुम्भवधो नाम नवमोऽध्यायः ९ ऋषिरुवाच निशुम्भं निहतं दृष्ट्वा भ्रातरं प्राणसम्मितं हन्यमानं बलं चैव शुम्भः क्रुद्धोऽब्रवीद्वचः बलावलेपाद्
दुष्टे त्वं मा दुर्गे गर्वमावह अन्यासां बलमाश्रित्य युद्ध्यसे यातिमानिनी २ श्रीदेव्युवाच एकैवाहं जगत्यत्र द्वितीया का ममापरा पश्यैता दुष्ट मय्येव विशन्त्यो मद्विभू
तयः ३ ऋषिरुवाच ततः समस्तास्ता देव्यो ब्रह्माणीप्रमुखा लयं तस्या देव्यास्तनौ जग्मुरेकैवासीत्तदाम्बिका ४ श्रीदेव्युवाच अहं विभूत्या बहुभिरिह रू
पैर्यदास्थिता तत्संहृतं मयैकैव तिष्ठाम्याजौ स्थिरो भव ५ ऋषिरुवाच ततः प्रववृते युद्धं देव्याः शुम्भस्य चोभयोः पश्यतां सर्वदेवानामसुराणां च दारु
ण ६ शरवर्षैः शितैः शस्त्रैस्तथास्त्रैश्चैव दारुणैः तयोर्युद्धमभूद्भूयः सर्वलोकभयङ्करं ७ दिव्यान्यस्त्राणि शतशो मुमुचे यान्यथाम्बिका बभञ्ज
तानि दैत्येन्द्रस्तत्प्रतीघातकर्तृभिः ८ मुक्तानि तेन चास्त्राणि दिव्यानि परमेश्वरी बभञ्ज लीलयैवोग्रहुङ्कारोच्चारणादिभिः ९ ततः शरशतैर्देवीमाच्छा
दयत्स सोऽसुरः सापि तत्कुपिता देवी धनुश्चिच्छेद चेषुभिः १० छिन्ने धनुषि दैत्येन्द्रस्तथा शक्तिमथाददे चिच्छेद देवी चक्रेण तामप्यस्य करे स्थितां ११
ततः खड्गमुपादाय शतचन्द्रं च भानुमत् अभ्यधावत्तदा देवीं दैत्यानामधिपेश्वरः १२ तस्यापतत एवाशु खड्गं चिच्छेद चण्डिका धनुर्मुक्तैः शितैर्बाणैश्चर्म चार्कक
रामलं अश्वांश्च पातयामास रथं सारथिना सह हताश्वः स तदा दैत्यश्छिन्नधन्वा विसारथिः जग्राह मुद्गरं घोरमम्बिकानिधनोद्यतः १४ चिच्छेदापत
तस्तस्य मुद्गरं निशितैः शरैः तथापि सोऽभ्यधावत्तां मुष्टिमुद्यम्य वेगवान् समुष्टिं पातयामास हृदये दैत्यपुङ्गवः देव्यास्तं चापि सा देवी तलेनो
रस्यताडयत् १६ तलप्रहाराभिहतो निपपात महीतले स दैत्यराजः सहसा पुनरेव तथोत्थितः १७ उत्पत्य च प्रगृह्योच्चैर्देवीं गगनमा
स्थितः तत्रापि सा निराधारा युयुधे तेन चण्डिका १८ नियुद्धं खे तदा दैत्यश्चण्डिका च परस्परं चक्रतुः प्रथमं सिद्धमुनिविस्मयकारकं १९ ततो नियुद्धं सुचि
रं कृत्वा तेनाम्बिका सह उत्पात्य भ्रामयामास चिक्षेप धरणीतले २० स क्षिप्तो धरणीं प्राप्य मुष्टिमुद्यम्य वेगवान् अभ्यधावत दुष्टात्मा चण्डिकानि श्री
धनं कृपा तमायान्तं ततो देवी सर्वदैत्यजनेश्वरं जगत्यां पातयामास भित्त्वा शूलेन वक्षसि २२ स गतासुः पपातोर्व्यां देवीशूलाग्रविक्षतः चाल
यन्सकलां पृथ्वीं साब्धिद्वीपां सपर्वतां ततः प्रसन्नमखिलं हते तस्मिन्दुरात्मनि २३ जगत्स्वास्थ्यमतीवाप निर्मलं चाभवन्नभः उत्पातमेघाः सो
ल्का ये प्रागासंस्ते शमं ययुः सरितो मार्गवाहिन्यस्तथासंस्तत्र पातिते २५ ततो देवगणाः सर्वे हर्षनिर्भरमानसाः बभूवुर्निहते तस्मिन्गन्धर्वा
ललितं जगुः २६ अवादयंस्तथैवान्ये ननृतुश्चाप्सरोगणाः ववुः पुण्यास्तथा वाताः सुप्रभोऽभूद्दिवाकरः २७ जज्वलुश्चाग्नयः शान्ताः शान्ता
दिग्जनितस्वनाः २८ इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे श्रीदेवीमाहात्म्ये शुम्भवधो नाम दशमोऽध्यायः १० ऋषिरुवाच दे

व्याप्ते तत्र महासुरेंद्रे सेंद्राः सुरा वह्निपुरोगमास्तां कात्यायनीं तुष्टुवुरिष्टलाभाद्विकासिवक्त्रास्तु विकासिताशाः १ देविप्रपन्नार्तिहरे प्रसीद प्रसीद मातर्जग
दु. तोखिलस्य प्रसीद विश्वेश्वरि पाहि विश्वं त्वमीश्वरी देवि चराचरस्य २ आधारभूता जगतस्त्वमेका महीस्वरूपेण यतः स्थितासि अपांस्वरूपस्थित
८ या त्वयैतदाप्याय्यते कृत्स्नमलंघ्यवीर्ये ३ त्वं वैष्णवी शक्तिरनंतवीर्या विश्वस्य बीजं परमासि माया संमोहितं देवि समस्तमेतत्त्वं वै प्रसन्ना
भुवि मुक्तिहेतुः ४ विद्याः समस्तास्तव देवि भेदाः स्त्रियाः समस्ताः सकला जगत्सु त्वयैकया पूरितमंबयैतत् का ते स्तुतिः स्तव्यपरापरोक्तिः ५ सर्व
भूता यदा देवी स्वर्गमुक्तिप्रदायिनी त्वं स्तुता स्तुतये का वा भवंतु परमोक्तयः ६ सर्वस्य बुद्धिरूपेण जनस्य हृदि संस्थिते स्वर्गापवर्गदे देवि नारायणि न
मोस्तुते ७ कलाकाष्ठादिरूपेण परिणामप्रदायिनी विश्वस्योपरतौ शक्ते नारायणि नमोस्तुते ८ सर्वमंगलमांगल्ये शिवे सर्वार्थसाधिके
शरण्ये त्र्यंबके गौरि नारायणि नमोस्तुते ९ सृष्टिस्थितिविनाशानां शक्तिभूते सनातनि गुणाश्रये गुणमये नारायणि नमोस्तुते १० शरणा
गतदीनार्तपरित्राणपरायणे सर्वस्यार्तिहरे देवि नारायणि नमोस्तुते ११ हंसयुक्तविमानस्थे ब्रह्माणीरूपधारिणि कौशांभःक्षरिके दे
वि नारायणि नमोस्तुते १२ त्रिशूलचंद्राहिधरे महावृषभवाहिनि माहेश्वरीस्वरूपेण नारायणि नमोस्तुते १३ मयूरकुक्कुटवृते महाशक्तिध कौ
रेनघे कौमारीरूपसंस्थाने नारायणि नमोस्तुते शंखचक्रगदाशार्ङ्गगृहीतपरमायुधे प्रसीद वैष्णवीरूपे नारायणि नमोस्तुते १५ गृ
हीतोग्रमहाचक्रे दंष्ट्रोद्धृतवसुंधरे वराहरूपिणि शिवे नारायणि नमोस्तुते १६ नृसिंहरूपेणोग्रेण हंतुं दैत्यान् कृतोद्यमे त्रैलोक्यत्राणसहि
ते नारायणि नमोस्तुते किरीटिनि महावज्रे सहस्रनयनोज्वले वृत्रप्राणहरे चैंद्रि नारायणि नमोस्तुते १८ दंष्ट्राकरालवदने शिरोमाला
विभूषणे चामुंडे मुंडमथने नारायणि नमोस्तुते १९ शिवदूतीस्वरूपेण हतदैत्यमहाबले घोररूपे महारावे नारायणि नमोस्तुते २० लक्ष्मि
लज्जे महाविद्ये श्रद्धे पुष्टि स्वधे ध्रुवे महारात्रि महाविद्ये नारायणि नमोस्तुते २१ मेधे सरस्वति वरे भूति बाभ्रवि तामसि नियते त्वं प्रसीदेशे नारा
यणि नमोस्तुते २२ सर्वस्वरूपे सर्वेशे सर्वशक्तिसमन्विते भयेभ्यस्त्राहि नो देवि दुर्गे देवि नमोस्तुते २३ एतत्ते वदनं सौम्यं लोचनत्रयभू
षितं पातु नः सर्वभीतिभ्यः कात्यायनि नमोस्तुते २४ ज्वालाकरालमत्युग्रमशेषासुरसूदनं त्रिशूलं पातु नो भीतेर्भद्रकालि नमोस्तुते २५ हिनस्ति दैत्य
तेजांसि स्वनेनापूर्य या जगत् सा घंटा पातु नो देवि पापेभ्यो नस्स्वनातिच असुरासृग्वसापंकचर्चितस्ते करोज्वलः शुभाय खड्गो भवतु चं
डिके त्वां नता वयं २७ रोगानशेषानपहंसि तुष्टा रुष्टा तु कामान् सकलानभीष्टान् त्वामाश्रितानां न विपन्नराणां त्वामाश्रिता ह्याश्र
यतां प्रयांति २८ एतत्कृतं यत्कदनं त्वयाद्य धर्मद्विषां देवि महासुराणां रूपैरनेकैर्बहुधात्ममूर्तिं कृत्वांबिके तत्प्रकरोति कान्या २९ वि ८

शास्त्रशास्त्रेषु विवेकदीपेष्वाद्येषु वाक्येषु च का त्वदन्या ममत्वगर्तेऽतिमहान्धकारे विभ्रामयत्येतदतीव विश्वं ३० रक्षांसि यत्रोग्रविषाश्च नागा यत्रारयो
दस्युबलानि यत्र दावानलो यत्र तथाब्धिमध्ये तत्र स्थिता त्वं परिपासि विश्वं ३१ विश्वेश्वरि त्वं परिपासि विश्वं विश्वात्मिका धारयसीति विश्वं विश्वेश
वंद्या भवती भवंति विश्वाश्रया ये त्वयि भक्तिनम्राः ३२ देवि प्रसीद परिपालय नोऽरिभीतेर्नित्यं यथासुरवधादधुनैव सद्यः पापानि सर्वजगतां प्रश
मनयाशु उत्पातपाकजनितांश्च महोपसर्गान् ३३ प्रणतानां प्रसीद त्वं देवि विश्वार्तिहारिणि त्रैलोक्यवासिनामीड्ये लोकानां वरदा भव ३४
देव्युवाच वरदाहं सुरगणा वरं यन्मनसेच्छथ तं वृणुध्वं प्रयच्छामि जगतामुपकारकं ३५ देवा ऊचुः सर्वाबाधाप्रशमनं त्रैलोक्यस्याखिलेश्व
रि एवमेव त्वया कार्यमस्मद्वैरिविनाशनं ३६ देव्युवाच वैवस्वतेऽन्तरे प्राप्ते अष्टाविंशतिमे युगे शुंभो निशुंभश्चैवान्यावुत्पत्स्येते महासुरौ ३७
नंदगोपगृहे जाता यशोदागर्भसंभवा ततस्तौ नाशयिष्यामि विंध्याचलनिवासिनी ३८ पुनरप्यतिरौद्रेण रूपेण पृथिवीतले अवतीर्य हनि
ष्यामि वैप्रचित्तांस्तु दानवान् ३९ भक्षयंत्याश्च तानुग्रान्वैप्रचित्तान्महासुरान् रक्तदंता भविष्यंति दाडिमीकुसुमोपमाः ४० ततो मां देवताः
स्वर्गे मर्त्यलोके च मानवाः स्तुवंतो व्याहरिष्यंति सततं रक्तदंतिकां ४१ भूयश्च शतवार्षिक्यामनावृष्ट्यामनंभसि मुनिभिः संस्तुता भूमौ
संभविष्याम्ययोनिजा ४२ ततः शतेन नेत्राणां निरीक्षिष्यामि यन्मुनीन् कीर्तयिष्यंति मनुजाः शताक्षीमिति मां ततः ४३ ततोऽहमखिलं लो
कमात्मदेहसमुद्भवैः भरिष्यामि सुराः शाकैरावृष्टेः प्राणधारकैः ४४ शाकंभरीति विख्यातं तदा यास्याम्यहं भुवि तत्रैव च वधिष्यामि दु
र्गमाख्यं महासुरं ४५ दुर्गादेवीति विख्यातं तन्मे नाम भविष्यति पुनश्चाहं यदा भीमं रूपं कृत्वा हिमाचले रक्षांसि भक्षयिष्यामि मुनीनां त्रा
णकारणात् तदा मां मुनयः सर्वे स्तोष्यंत्यानम्रमूर्तयः ४७ भीमादेवीति विख्यातं तन्मे नाम भविष्यति यदारुणाख्यस्त्रैलोक्ये महा
बाधां करिष्यति ४८ तदाहं भ्रामरं रूपं कृत्वासंख्येयषट्पदं त्रैलोक्यस्य हितार्थाय वधिष्यामि महासुरं ४९ भ्रामरीति च मां लो
कास्तदा स्तोष्यंति सर्वतः इत्थं यदा यदा बाधा दानवोत्था भविष्यति तदा तदावतीर्याहं करिष्याम्यरिसंक्षयं ५१ इति श्रीमार्कं
डेयपुराणे सावर्णिके मन्वंतरे देवीमाहात्म्ये नारायणीस्तुतिर्नामैकादशोऽध्यायः ११ देव्युवाच एभिः स्तवैश्च मां नित्यं स्तोष्यते
यः समाहितः तस्याहं सकलां बाधां शमयिष्याम्यसंशयं १ मधुकैटभनाशं च महिषासुरघातनं कीर्तयिष्यंति ये तद्वद्वधं शुंभनिशुंभयोः २
अष्टम्यां च चतुर्दश्यां नवम्यां चैकचेतसः श्रोष्यंति चैव ये भक्त्या मम माहात्म्यमुत्तमं ३ न तेषां दुष्कृतं किंचिद्दुष्कृतोत्था

मयिष्याम्यसं

दु. ४८
नचापदः भविष्यति नदारिद्र्यं नचैवेष्टवियोजनं ४ शत्रुतोनभयंतस्यदस्युतोवानराजतः नशस्त्रानलतोयौघात्कदाचित्संभविष्यति तस्मान्ममैतन्माहात्म्यं
पठितव्यंसमाहितैः श्रोतव्यंचसदाभक्त्यापरंस्वस्त्ययनंमहत् ६ उपसर्गानशेषांस्तुमहामारीसमुद्भवान् तथात्रिविधमुत्पातंमाहात्म्यंशमयेन्मम
७ यत्रैतत्पठ्यतेसम्यङ्नित्यमायतनेमम सदानतद्विमोक्ष्यामिसान्निध्यंतत्रमेस्थितं ८ बलिप्रदानेपूजायामग्निकार्येमहोत्सवे सर्वंममैतच्चरितंउ
च्चार्यंश्राव्यमेवच ९ जानताजानतावापिबलिपूजांतथाकृतां प्रतीच्छिष्याम्यहंप्रीत्यावह्निहोमंतथाकृतं १० शरत्कालेमहापूजाक्रिय
तेयाचवार्षिकी तस्यांममैतन्माहात्म्यंश्रुत्वाभक्तिसमन्वितः ११ सर्वबाधाविनिर्मुक्तोधनधान्यसमन्वितः मनुष्योमत्प्रसादेनभविष्यति
नसंशयः १२ श्रुत्वाममैतन्माहात्म्यंतथाचोत्पत्तयःशुभाः पराक्रमंचयुद्धेषुजायतेनिर्भयःपुमान् १३ रिपवःसंक्षयंयांति कल्या
णंचोपपद्यते नंदतेचकुलंपुंसांमाहात्म्यंममशृण्वतां १४ शांतिकर्मणिसर्वत्रतथादुःस्वप्नदर्शने ग्रहपीडासुचोग्रासुमाहात्म्यंशृ
णुयान्मम १५ उपसर्गाःशमंयांतिग्रहपीडाश्चदारुणाः दुःस्वप्नंचनृभिर्दृष्टंसुस्वप्नमुपजायते १६ बालग्रहाभिभूतानांबालानांशांतिका
रकं संघातभेदेचनृणांमैत्रीकरणमुत्तमम् १७ दुर्वृत्तानामशेषाणांबलहानिकरंपरं रक्षोभूतपिशाचानांपठनादेवनाशनं १८ सर्वं
ममैतन्माहात्म्यंममसन्निधिकारकं पशुपुष्पार्घ्यधूपैश्चगंधदीपैस्तथोत्तमैः १९ विप्राणांभोजनैर्होमैःप्रोक्षणीयैरहर्निशं अन्यै
श्चविविधैर्भोगैःप्रदानैर्वत्सरेणया २० प्रीतिर्मेक्रियतेचास्मिन्सकृत्सुचरितेश्रुते श्रुतंहरतिपापानितथारोग्यंप्रयच्छति २१ रक्षांकरोतिभूते
भ्योजन्मनांकीर्तनंमम युद्धेषुचरितंयन्मेदुष्टदैत्यनिबर्हणं २२ तस्मिञ्छ्रुतेवैरिकृतंभयंपुंसांनजायते युष्माभिस्तुतयोयाश्चयाश्चब्रह्मर्षि
भिः कृताः २३ ब्रह्मणाचकृतास्तास्तुप्रयच्छंतुशुभांमतिं अरण्येप्रांतरेवापिदावाग्निपरिवारितः २४ दस्युभिर्वावृतःशून्ये गृहीतोवापिशत्रु
भिः सिंहव्याघ्रानुयातोवावनेवावनहस्तिभिः २५ राज्ञाक्रुद्धेनवाज्ञप्तोवध्योबंधगतोपिवा आघूर्णितोवावातेनस्थितःपोतेमहार्णवे
२६ पतत्सुचापिशस्त्रेषुसंग्रामेभृशदारुणे सर्वबाधासुघोरासुवेदनाभ्यर्दितोपिवा २७ स्मरन्ममैतच्चरितंनरोमुच्यतेसंकटात् म
मप्रभावात्सिंहाद्यादस्यवोवैरिणस्तथा २८ दूरादेवपलायंतेस्मरतश्चरितंमम ऋषिरुवाच इत्युक्त्वासाभगवतीचंडिकाचंडविक्रमा प
श्यतामेवदेवानांतत्रैवांतरधीयत २९ तेपिदेवानिरातंकाःस्वाधिकारान्यथापुरा यज्ञभागभुजःसर्वेचक्रुर्विनिहतारयः ३० दै
त्याश्चदेव्यानिहतेशुंभेदेवरिपौयुधि जगद्विध्वंसिनितस्मिन्महोग्रेतुलविक्रमे ३१ निशुंभेचमहावीर्येशेषाःपातालमाययुः ३२
एवंभगवतीदेवीसानित्यापिपुनःपुनः संभूयकुरुतेभूपजगतःपरिपालनं तयैतन्मोहितंविश्वंसैवविश्वंप्रसूयते ३३

क

सायाचिताचविज्ञानंतुष्टाऋद्धिंप्रयछति व्याप्तंतयैतत्सकलंब्रह्माण्डंमनुजेश्वर ३४ महाकाल्यामहाकालीमहामारीस्वरूपया सैवकालीमहामारी
सैवसृष्टिर्भवत्यजा ३५ स्थितिंकरोतिभूतानांसैवकालेसनातनी भवकालेनृणांसैवलक्ष्मीर्वृद्धिःप्रजायते ३६ सैवाभावेतथालक्ष्मीर्विनाशा
योपजायते स्तुतासंपूजितापुष्पैर्धूपगन्धादिभिस्तथा ३७ ददातिवित्तंपुत्रांश्चमतिंधर्मेतथाशुभां ३८ इतिश्रीमार्कण्डेयपुराणेसावर्णिकेमन्वन्तरे
देवीमाहात्म्येभगवतीवाक्यंनामद्वादशोध्यायः १२ ऋषिरुवाच ॐ एतत्तेकथितंभूपदेवीमाहात्म्यमुत्तमं एवंप्रभावासादेवीययेदंधार्यतेजगत् १
विद्यातथैवक्रियतेभगवद्विष्णुमायया तयात्वमेषवैश्यश्चतथैवान्येविवेकिनः २ मोह्यन्तेमोहिताश्चैवमोहमेष्यन्तिचापरे तामुपैहिमहाराज
शरणंपरमेश्वरीं ३ आराधितासैवनृणांभोगस्वर्गापवर्गदा मार्कण्डेयउवाच इतितस्यवचःश्रुत्वासुरथःसनराधिपः ४ प्रणिपत्यमहाभा
गंतमृषिंसंशितव्रतम् निर्विण्णोतिममत्वेनराज्यापहरणेनच ५ जगामसद्यस्तपसेसचवैश्योमहामुने संदर्शनार्थमम्बायानदीपुलिन
मास्थितः ६ सचवैश्यस्तपस्तेपेदेवीसूक्तंपरंजपन् तौतस्मिन्पुलिनेदेव्याःकृत्वामूर्तिंमहीमयीं ७ अर्हणांचक्रतुस्तस्याःपुष्पधूपाग्नितर्पणैः
निराहारौयतात्मानौतन्मनस्कौसमाहितौ ८ ददतुस्तौबलिंचैवनिजगात्रासृगुक्षितम् एवंसमाराधयतोस्त्रिभिर्वर्षैर्यतात्मनोः ९ परितुष्टा
जगद्धात्रीप्रत्यक्षंप्राहचण्डिका देव्युवाच यत्प्रार्थ्यतेत्वयाभूपत्वयाचकुलनन्दन मत्तस्तत्प्राप्यतांसर्वंपरितुष्टाददामितत् १० मार्कण्डेयउवाच
ततोवव्रेनृपोराज्यमविभ्रंश्यन्यजन्मनि अत्रैवचनिजंराज्यंहतशत्रुबलंबलात् ११ सोपिवैश्यस्ततोज्ञानंवव्रेनिर्विण्णमानसः ममेत्यहमितिप्राज्ञः
संगविच्युतिकारकं १२ देव्युवाच स्वल्पैरहोभिर्नृपतेस्वंराज्यंप्राप्स्यतेभवान् हत्वारिपूनस्खलितंतवतत्रभविष्यति १३ मृतश्चभूयःस
प्राप्यजन्मदेवाद्विवस्वतः सावर्णिकोमनुर्नामभवान्भुविभविष्यति १४ वैश्यवर्यत्वयायश्चवरोस्मत्तोभिवाञ्छितं तंप्रयच्छामिसंसिद्ध्यै
तववज्ञानंभविष्यति १५ मार्कण्डेयउवाच इतिदत्वातयोर्देवीयथाभिलषितंवरं बभूवान्तर्हितासद्योभक्त्याताभ्यामभिष्टुता १६ एवंदे
व्यावरंलब्ध्वासुरथःक्षत्रियर्षभः सूर्याज्जन्मसमासाद्यसावर्णिर्भवितामनुः १७ इतिश्रीमार्कण्डेयपुराणेसावर्णिकेमन्वन्तरेश्रीदेवी
माहात्म्येसुरथवैश्ययोर्वरप्रदानंनामत्रयोदशोध्यायः १३ राजोवाच भगवन्भवतारम्येचण्डिकायास्त्वयोदिताः एतेषाप्रकृ
तिब्रह्मप्रधानंवक्तुमर्हसि १ आराध्यंयन्मयादेव्याःस्वरूपंयेनवैद्विज विधिनाब्रूहिसकलंयथावत्प्रणतस्यमे २ ऋषिरुवाच ॥

इदंरहस्यंपरममनाख्येयंप्रचक्षते भक्तोसीतिनमेकिंचित्तवावाच्यंनराधिप ३ सर्वस्याद्यामहालक्ष्मीस्त्रिगुणापरमेश्वरी लक्ष्यालक्ष्यस्वरूपासाव्याप्यकृत्स्नं
व्यवस्थिता ४ मातुलिंगंगदांखेटंपानपात्रंचबिभ्रती नागंलिंगंचयोनिंचबिभ्रतीनृपमूर्द्धनि ५ तप्तकांचनवर्णाभातप्तकांचनभूषणा शून्यंतद
१० खिलंस्वेनपूरयामासतेजसा ६ शून्यंतदखिलंलोकेविलोक्यपरमेश्वरी बभाररूपमपरंतमसाकेवलेनहि ७ साभिन्नांजनसंकाशादंष्ट्रा
ंकितवरानना विशाललोचनानारीबभूवतनुमध्यमा ८ खड्गपात्रशिरःखेटैरलंकृतचतुर्भुजा कबंधहारंशिरसाबिभ्राणाहिशिरःस्रजं ९ साप्रोवाचम
हालक्ष्मींतामसीप्रमदोत्तमा नामकर्मचमेमातर्देहितुभ्यंनमोनमः १० तांप्रोवाचमहालक्ष्मीस्तामसीदिव्यलोचनां ददामितवनामानियानि
कर्माणितानिते ११ महामायामहाकालीमहामारीक्षुधातृषा निद्रातृष्णाचैकवीराकालरात्रिर्दुरत्यया १२ इमानितवनामानिप्रतिपाद्यानिते
मया एभिःकर्माणितेज्ञात्वायोधीतेसोश्नुतेसुखं १३ तामित्युक्त्वामहालक्ष्मीःस्वरूपमपरंनृप सत्वाख्येनातिशुद्धेनगुणेनेंदुप्रभंदधौ १४ अक्ष
मालांकुशधरावीणापुस्तकधारिणी साबभूववरानारीनामान्यस्यैचसाददौ १५ महाविद्यामहावाणीभारतीवाक्सरस्वती आर्याब्राह्मीमहा
धेनुर्वेदगर्भाचधीश्वरी १६ अथोवाचमहालक्ष्मीर्महाकालीसरस्वतीम् युवांजनयतांदेव्यौमिथुनेस्वानुरूपतः १७ इत्युक्त्वातेमहालक्ष्मीः
ससर्जमिथुनंस्वयं हिरण्यगर्भौरुचिरौस्त्रीपुंसौकमलासनौ १८ ब्रह्मन्विधेविरिंचेतिधातरित्याहतंनरं श्रीःपद्मेकमलेलक्ष्मीत्याह
धो माताःस्त्रियंचतां १९ महाकालीभारतीचमिथुनेसृजतःसह एतयोरपिरूपाणिनामानिचवदामिते २० नीलकंठंरक्तबाहुंश्वेतांगंचं धो
द्रशेखरं जनयामासपुरुषंमहाकालीसितांस्त्रियं २१ सरुद्रःशंकरःस्थाणुःकपर्दीचत्रिलोचनः त्रयीविद्याकामधेनुःसास्त्रीभाषाक्षरासुरा २२
विष्णुःकृष्णोहृषीकेशोवासुदेवोजनार्दनः उमागौरीसतीचंडीसुंदरीसुभगाशुभा २३ सरस्वतीस्त्रियंगौरींकृष्णंचपुरुषंनृप जनयामा
सनामानितयोरपिवदामिते २४ एवंयुवतयःसद्यःपुरुषत्वंप्रपेदिरे चक्षुष्मंतोनुपश्यंतिनेतरेतद्विदोजनाः २५ ब्रह्मणेप्रददौपत्नीं
महालक्ष्मीर्नृपत्रयीं रुद्रायगौरीवरदांवासुदेवायचश्रियं २६ स्वरयासहसंभूयविरिंचोंडमजीजनत् बिभेदभगवान्रुद्रस्तद्गौर्या
सहवीर्यवान् २७ अंडमध्येप्रधानादिकार्यजातमभून्नृप महाभूतात्मकंसर्वंजगत्स्थावरजंगमं २८ पुपोषपालयामासतल्लक्ष्म्या
सहकेशवः महालक्ष्मीर्महाराजसर्वसत्वमयीश्वरी २९ निराकाराचसाकारासैवनानाभिधानभृत् नामांतरैर्निरूप्यैषानाम्ना
नान्येनकेनचित् ३० इतिश्रीमार्कंडेयःपुराणेसावर्णिकेमन्वंतरेदेवीमाहात्म्येप्राधानिकंनामरहस्यंप्रथमं १ ऋषिरुवाच त्रि